

Biuletyn informacyjny

Okręgowej Izby Aptekarskiej
w Warszawie

#1/2022 (62) KWARTALNIK BEZPŁATNY

Spis treści

- 3** Słowo wstępne
- 4** Zarys relacji z XXXVI Okręgowego Zjazdu Sprawozdawczo -Wyborczego Aptekarzy Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie
- 7** Nowe władze i Przewodniczący Komisji Stałych Izby VIII Kadencji (2019-2024)
- 9** Wywiad z Prezesem ORA w Warszawie Panem mgr. farm. Marianem Witkowskim
- 13** Pomoc Uciekinierom wojennym z Ukrainy świadczona przez naszych farmaceutów
- 22** Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty
- 38** Witepsol w recepturze aptecznej – czopki
- 41** Stosowanie leków off-label
- 43** Zalety przynależności do OIA w Warszawie
- 46** Z żałobnej karty

Szanowni Państwo,

Witam Państwa bardzo serdecznie po dłuższej przerwie w wydawaniu Biuletynu Informacyjnego OIA w Warszawie. Tym razem spieszę poinformować iż decyzją Władz Izby zostałem mianowany redaktorem naczelnym naszego periodyku – mam nadzieję że i Państwo tę decyzję zaaprobujecie. Tym samym bardzo zależy mi, by każdy z czytelników znalazł w Biuletynie coś dla siebie. Moim zamierzeniem jest by znalazły się w nim wieści zarówno z za pierwszego stołu, z izby recepturowej, z kart historii, wywiady z ciekawymi, ważnymi członkami naszej Izby a także garść informacji na temat zamian w wykonywaniu naszego zawodu.

W najnowszym numerze zachęcam szczególnie do lektury wywiadu z nowo wybranym Prezesem OIA w Warszawie – Panem mgr. farm. Marianem Witkowskim, dużego artykułu na temat pomocy Uciekinierom wojennym z Ukrainy świadczonej przez naszych farmaceutów a także artykułu o stosowaniu leków off-label autorstwa mgr farm. Ewy Steckiewicz- Bartnickiej.

Redaktor Naczelny

dr n. farm. Marek Malinowski

Zespół redakcyjny

dr Agnieszka Chodkowska – Doktor
mgr farm. Edyta Banackowska-Duda
mgr farm. Dariusz Lewandowski
mgr farm. Ewa Steckiewicz-Bartnicka
mgr farm. Marian Witkowski

Skład

fotoprojekty.pl

Druk

Przedsiębiorstwo
Produkcyjno Usługowe
Handlowe „Progress” sp. z o.o.
ul. Łomżyńska 8,
41-219 Sosnowiec

Słowo wstępne od Prezesa

mgr farm. Marian Witkowski

„Obys żył w ciekawych czasach” – brzmi znane przysłowie, a konkretnie złożenie chińskiego pochodzenia. I faktycznie, przyszło nam żyć w przetomowym okresie, gdy następuje szereg zmian, które dokonują się w szybkim tempie.

31 stycznia, iż mgr farm. Michał Byliniak, prezes ORA w Warszawie, złożył niespodziewanie rezygnację z pełnionej funkcji z przyczyn osobistych. Kierował ORA do 5 marca 2022 - tego dnia odbyły się wybory podczas XXXVI Okręgowego Zjazdu Aptekarzy OIA w Warszawie, podczas których zostałem obdarzony zaufaniem przez wyborców i objąłem stanowisko Prezesa ORA w Warszawie.

Od marca znaczącym obszarem naszego działania jest pomoc uchodźcom z Ukrainy. Od ponad 100 dni nasz wschodni sąsiad - Ukraina zmagają się z agresją rosyjską, szala zwycięstwa wciąż się waha, nie wiemy jak długo sytuacja ta może potrwać. Stąd w centrum naszej uwagi jest pomoc potrzebującym realizowana w różnych formach. Szczere podziękowania dla wszystkich farmaceutów z naszej Izby oraz w Polski, którzy w tę pomoc są zaangażowani.

Przed nami szereg wyzwań, na które środowisko farmaceutów winno być przygotowane i to jest wyzwanie dla samorządu zawodu farmaceuty.

Czas obecny, a zaczynamy lato, to uspienie czujności szczególnie naszych pacjentów w temacie COVID. Szczepienia, wdrożone

błyskawicznie, cieszące się, na przetomie 2021 i 2022 roku, przeogromnym zainteresowaniem pacjentów, powoli wyciszają się. Z pewnością tylko na pewien czas. Z tego względu przygotowujemy się na nową rolę aptek i poszerzenie katalogu szczepień – już najbliższej jesieni. Kolejne zadanie istotnej wagi to sukcesywne wdrażanie usług opieki farmaceutycznej, bo skoro mamy ciekawe czasy to i postęp nastąpić musi szybciej. Postęp, może wręcz ewolucja. Zmiana roli zawodowej farmaceuty, zmiana roli apteki, uatrakcyjnienie zawodu i poprawa sytuacji ekonomicznej aptek i farmaceutów - to szczególnie teraz leży mi na sercu.

Wyzwania i perspektywiczne patrzeć w przyszłość mobilizuje nas do pracy i liczę, że każdy z nas włoży w te działania część siebie.

Pamiętajmy także, iż Naczelna Izba Aptekarska i ściśle z nią współpracująca Okręgowa Izba Aptekarska w Warszawie bardzo aktywnie uczestniczą w dyskusjach o roli farmaceutów w walce z pandemią oraz o potrzebach i przyszłości farmaceutów.

Korzystając z okazji publikacji, po przerwie, kolejnego numeru naszego biuletynu i mając na względzie kończące się już wakacje, życzę Państwu dużo sił, nadziei i naprawdę owocnego odpoczynku od codzienności – tym, przed którymi jeszcze czas jesiennego urlopu.

Jesień może być ciekawa!

Zarys relacji z XXXVI Okręgowego Zjazdu Sprawozdawczo -Wyborczego Aptekarzy Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie

Zarys relacji przygotował Marek Malinowski.

XXXVI Okręgowy Sprawozdawczo- Wyborczy zjazd aptekarzy OIA w Warszawie odbył się 5.03.2022 r. w hotelu Puławska Residence 361. Obrady rozpoczęło wystąpienie zastępcy prezesa ORA Pana dr n. farm. Jerzego Żabińskiego, podczas którego minutą ciszy uczczone pamięć Pana mgr. farm. Macieja Czerwińskiego (zmarłego w sierpniu 2021) a także ofiary wojny na Ukrainie. Następnie głos zabrała zastępca przewodniczącej OSA OIA, Pani mgr farm. Agnieszka Głowacka, która odczytała oświadczenie o braku prowadzonych postępowań dotyczących odpowiedzialności zawodowej zakończonych prawomocnym wyrokiem w stosunku do delegatów przybyłych na zjazd.

Następnie jednogłośnie przyjęto uchwałę w sprawie regulaminu Okręgowego Zjazdu Aptekarzy Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie, wybrano Przewodniczącego zjazdu (wybrano Pana mgr farm. Adama Borowego), jego zastępcę (Pana mgr. farm. Piotra Lipińskiego) oraz sekretarza (Pana mgr. farm. Dariusza Lewandowskiego).

Następnie wybrano Komisję Regulaminową (Państwo mgr. farm.: Jerzy Kałaska, Eugeniusz Bukiewicz – późniejszy przewodniczący Komisji i Karolina Piasecka), Komisję Uchwał i Wniosków (Panie mgr farm.: Ewa Dobrosielska - późniejsza przewodnicząca Komisji, Maria Głowniak i Magdalena Majewska), Komisję

Mandatową (Państwo mgr. farm.: Agnieszka Gregorczyk – Fac – przewodnicząca, Piotr Tyrcha – sekretarz i Wojciech Szkopański – członek) która stwierdziła iż Zjazd został zwolniony zgodnie z trybem (art. 26. ust.1 ustawy o izbach aptekarskich oraz uchwałą nr VIII/296/2021 z dnia 25.11.2021 w sprawie zwolnienia XXXVI OZA OIA w Warszawie).

Spośród 164 delegatów na zjazd przybyło 91, nieobecnych usprawiedliwionych było 39 a nieusprawiedliwionych: 34.

Po krótkiej przerwie Prezes ORA w Warszawie, Pan mgr. farm. Michał Byliniak przedstawił sprawozdanie z działalności ORA OIA w Warszawie za 2021 r. W swym przemówieniu wspominał m.in. o głównych aktywnościach Izby (rozwoju szkoleń w formie zdalnej, uregulowaniu kredytu zaciągniętego na zakup lokalu), o Ustawie o Zawodzie Farmaceuty, wykonywaniu szczepień przeciw COVID-19 i przeciw grypie a także wdrożeniu wielu rozwiązań informatycznych (nowe oprogramowanie, szkolenia w formie zdalnej). Prezes podziękował wszystkim za współpracę i pożegnał się ze wszystkimi delegatami. Złożył rezygnację z urzędu po 2 latach pracy w swojej drugiej kadencji, rekomendując kandydaturę Pana mgr farm. Mariana Witkowskiego na stanowisko prezesa ORA OIA w Warszawie.

Następnie przedstawiono sprawozdania z realizacji budżetu za rok 2021 oraz projekt budżetu na rok 2022 (przedstawił skarbnik Izby, Pan mgr farm. Marian Witkowski). W czasie dyskusji głos zabrał Pan dr. n. farm. Włodzimierz Hudemowicz, podsumowując wszystkie znaczące zmiany i sukcesy zaistniałe w samorządzie pod przewodnictwem ustępującego Prezesa oraz omówił inne zagadnienia, dziękując także Panu mgr .farm. Marcinowi Wiśniewskiemu, który dzięki swojej determinacji zapoczątkował pracę nad nowelizacją Prawo farmaceutyczne.

Następnie głos zabral Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, Pani mgr farm. Marta Borowa, która przedstawiła sprawozdanie z działalności za rok 2021 w tym informację o sprawach i wynikach ich oceny przez OROZ (wptynęło 27 nowych spraw, wobec 4 farmaceutów wszczęto postępowanie z urzędu, wydano 8 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, 7 o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, wszczęto 19 postępowań wyjaśniających oraz skierowano 4 wnioski o ukaranie do OSA).

Podjęte w 2021 sprawy dotyczyły m.in. fikcyjnego pełnienia funkcji kierownika apteki, braku farmaceuty w godzinach czynności apteki, „odwrócony tańcuch”, błędy recepturowe i inne. Na zakończenie przemówienia OROZ podziękowała prezesowi Michałowi Byliniakowi za ogromne wsparcie w pracy rzeczników.

Następnie przedstawiono sprawozdanie z działalności Okręgowego Sądu Aptekarskiego za rok 2021, które przedstawiła Pani mgr farm. Agnieszka Głowacka. W okresie sprawozdawczym OSA w Warszawie rozpatrzył łącznie 9 spraw: w trybie rozpraw jawnych zakończono 6 spraw (upomnienie – 3 sprawy, kara nagany – 1 sprawa, zawieszenie PWZF na okres 3 miesięcy – 1 sprawa, uniewinnienie – 1 sprawa) natomiast w trybie rozpraw niejawnych rozpatrywano 3 sprawy (przekazanie sprawy OROZ w celu doprecyzowania zarzutów stawianych obwinionym – 2 sprawy, przekazanie sprawy OSA Wielkopolskiej OIA w Poznaniu - 1 sprawa).

Po zakończeniu przedstawiania sprawozdań przewodniczący zjazdu otworzył dyskusję - głos zabrala OROZ Pani mgr farm. Marta Borowa a następnie przewodniczący Okręgowej Komisji Rewizyjnej Pan mgr farm. Jerzy Kałaska przedstawił sprawozdanie z jej działalności.

Następnie rozpatrywano i przyjęto projekty uchwał: uchwałę nr VIII/2/2022, uchwałę nr

VIII/3/2022, uchwałę nr VIII/4/2022, uchwałę nr VIII/5/2022, uchwałę nr VIII/6/2022, uchwałę nr VIII/7/2022, uchwałę nr VIII/8/2022.

W dalszej części Pan dr n. farm. Jerzy Żabiński odczytał pismo informujące o rezygnacji z funkcji prezesa Michała Byliniaka datowane na dzień 24.02.2022 r. z mocą na dzień 05.03.2022 r. na godzinę 1300. Tym samym Przewodniczący zjazdu zarządził wybory uzupełniające na stanowisko prezesa ORA i przystąpiono do wyboru komisji wyborczej (Panie mgr farm.: Anna Chmielecka – późniejsza przewodnicząca, Aldona Gołacka i Lucyna Augustyniak), które przeprowadzono po zarządzonej 20. minutowej przerwie.

Jedynym zgłoszonym kandydatem do objęcia stanowiska prezesa ORA OIA w Warszawie był Pan mgr farm. Marian Witkowski, na co kandydat wyraził zgodę. Wybrano komisję skrutacyjną a przewodnicząca komisji mandatowej Agnieszka Gregorczyk- Fac przedstawiła

aktualną listę obecności delegatów na zjeździe (z 164 delegatów przybyło 91 delegatów, o godzinie 1200 delegatów uczestniczących w zjeździe było 92).

Kolejnym punktem była prezentacja programu wyborczego Pana mgr farm. Mariana Witkowskiego.

Kandydat nawiązał do lat ubiegłych przedstawiając rozwój oraz osiągnięcia samorządu, by następnie określić program: skupił się m.in. nad kwestiami kontynuacji dotychczasowej drogi obranej przez ustępującego prezesa, kontynuacji projektów legislacyjnych jak i w zakresie usług i serwisów dotyczących wykonywania zawodu farmaceuty, dalszych zmian informatycznych Izby w celu lepszego i bardziej sprawnego świadczenia usług na rzecz samorządu, rozwijania szkoleń stacjonarnych, spotkań integracyjnych, współpracy z NIA, koordynacji pomocy uchodźcom z Ukrainy, modyfikowania umowy OC farmaceutów (aby każdy serwis farmaceutyczny był objęty ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej), kontynuacji szkoleń w zakresie kwalifikacji do wykonywania poszczególnych serwisów (szczepienia, opieka farmaceutyczna itp.), wdrożenia elektronicznej karty szkoleń, nadanie statusu funkcyjnego lekarza publicznego aptekarzowi, zmiana PKD z kodu 4773Z na PKD 86 – Opieka zdrowotna. Także pakiet zmian w zakresie ustawy refundacyjnej, rozporządzenia w sprawie podstawowych warunków prowadzenia apteki, w kwestii regulacji obowiązków i praw technika farmaceutycznego.

Po wystąpieniu kandydata rozpoczęła się dyskusja i zadawanie pytań (zadano 15 pytań). Kolejnym etapem było przeprowadzenie głosowania (tajne, na kartach do głosowania), po którym przewodniczący komisji skrutacyjnej, Pan dr n. farm. Jerzy Żabiński ogłosił wyniki wyborów uzupełniających na stanowisko prezesa ORA OIA w Warszawie: w wyborach

uzupełniających na stanowisko prezesa ORA OIA w Warszawie udział wzięło 90 osób i oddnotowano 89 głosów ważnych i 1 głos nieważny. Komisja stwierdziła, iż w wyniku głosowania kandydat uzyskał 89 głosów.

Prezesem ORA OIA w Warszawie na okres pozostałej VIII kadencji w latach 2019- 2023 został Pan mgr farm. MARIAN WITKOWSKI.

Wybrany prezes podziękował za wybór oraz zaprosił do współpracy. Następnie Pan mgr farm. Klaudiusz Gajewski zapewnił nowo wybranego prezesa, iż związki zawodowe pracowników farmacji będą wspierać go w jego pracy.

Pod koniec Zjazdu nowo wybrany prezes ORA OIA w Warszawie poinformował, iż zmiana prezesa nic nie zmieni w działaniach Izby, zachęcił do korzystania z serwisu prawnego oraz korzystania z doradztwa podatkowego, nie będzie zmian w pracach działających komisji, zachęcał także do włączenia się w akcję pomocy Ukrainie, omówił problemy wynikające z realizacji recept dla uchodźców oraz poinformował, iż wraz z NIA przygotowana jest strona „Pomoc dla Ukrainy” na portalu OIA w Warszawie. Kończąc, podziękował za zaufanie, licząc na pomoc delegatów w pracy całej Izby.

Pani mgr farm. Emilia Gąsińska podziękowała odchodzącemu prezesowi za długoletnią i efektywną pracę na rzecz samorządu aptekarskiego jednocześnie gratulując nowo wybranemu Prezesowi a następnie przewodniczący zjazdu Adam Borowy podziękował za udział w zjeździe i zamknął obrady.

Na podstawie Sprawozdania ze Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego OIA w Warszawie sporządzanego przez sekretarza Zjazdu – Pana mgr farm. Dariusza Lewandowskiego.

Nowe władze i Przewodniczący Komisji Stałych Izby VIII Kadencji (2019–2024)

Prezydium VIII Kadencji (2019–2024)

mgr farm. Marian Witkowski

– Prezes ORA w Warszawie (od 5.03.2022 r.)

mgr farm. Ewa Steckiewicz Bartnicka

– Z-ca Prezesa

mgr farm. Dorota Smótkowska

– Zastępca Prezesa

dr n. farm. Jerzy Żabiński

– Zastępca Prezesa

mgr farm. Emilia Gąsińska – Skarbnik (od 18.03.2022 r., natomiast od 5.03.2022 do 17.03.2022 funkcję Skarbnika pełnił P. mgr farm. Artur Jędra)

mgr farm. Jakub Dorociak – Sekretarz

mgr farm. Wojciech Szkopański – Sekretarz

10) mgr farm. Agata Góraj (od 5.03.2022 r.)

11) dr n. farm. Włodzimierz Hudemowicz

12) mgr farm. Małgorzata Jakóbiśiak

13) mgr farm. Artur Jędra

14) mgr farm. Dariusz Lewandowski

15) mgr farm. Anna Łuksza-Bicka

16) dr n. farm. Marek Malinowski

17) mgr farm. Dorota Smótkowska

18) mgr farm. Ewa Steckiewicz-Bartnicka

19) mgr farm. Wojciech Szkopański

20) mgr farm. Piotr Tyrcha

21) mgr farm. Łukasz Weresiński

22) mgr farm. Marcin Wiśniewski

23) mgr farm. Mikołaj Zerchau

24) dr n. farm. Jerzy Żabiński

25) mgr farm. Maria Żelazna

Rada Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie (2019–2024)

1) mgr farm. Marian Witkowski

– Prezes (od 5.03.2022 r.)

2) mgr farm. Adam Borowy

3) mgr farm. Małgorzata Chmielak

4) mgr farm. Ewa Dobrosielska

5) mgr farm. Jakub Dorociak

6) mgr farm. Klaudiusz Gajewski

7) mgr farm. Emilia Gąsińska

8) mgr farm. Aldona Gołacka

9) mgr farm. Agnieszka Gregorczyk-Fac

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej (OROZ)

Przewodnicząca : mgr farm. Marta Borowa;

Z-cy Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej

1) Agnieszka Bielejec

2) Aleksandra Dudziuk

3) Alina Fornal

4) Bartosz Kowalczyk

5) Ewa Pietraniuk

6) Agnieszka Wielgosz

7) Michał Wojtczak

Okręgowy Sąd Aptekarski (2019-2024)

Przewodnicząca:
mgr farm. Elżbieta Lazurek;

Z-CY PRZEWODNICZĄCEJ SĄDU

- 1) Agnieszka Głowacka
- 2) Krzysztof Świgiński
- 3) Tomasz Uchimiak

Członkowie Sądu

- 1) Augustyniak Lucyna
- 2) Czuba Grażyna
- 3) Dryja Katarzyna
- 4) Gadamski Zbigniew
- 5) Klimowicz Jolanta
- 6) Kowalowski Piotr
- 7) Ogonowska Mariola
- 8) Popławska-Brzozowska Ewa
- 9) Szelachowska Małgorzata
- 10) Szeligowska Izabela
- 11) Szymańska Joanna

Przewodniczący Komisji Stałych

- 1) Komisja Aptek Ogólnodostępnych**
mgr farm. Magdalena
- 2) Komisja Hurtowni Farmaceutycznych**
mgr farm. Jakub Dorociak
- 3) Komisja Aptek Szpitalnych, Zakładowych**
i Działów Farmacji Szpitalnej
mgr farm. Adam Borowy

4) Komisja Właścicieli Aptek i Hurtowni
mgr farm. Wojciech Szkopański

**5) Komisja d.s. Zawodowych
i Młodych Farmaceutów**
dr n. farm. Jerzy Żabiński

6) Komisja Nauki i Szkolenia
mgr farm. Małgorzata Chmielak (od 21
kwietnia 2022 r.)

7) Komisja Seniorów
mgr farm. Maria Główniak

8) Komisja Etyki i Deontologii Zawodowej
mgr farm. Aldona Gołacka

9) Komisja Ekonomiczna
mgr farm. Marian Witkowski

10) Komisja Pracowników Aptek
mgr farm. Maria Żelazna

11) Komisja Legislacyjna
mgr farm. Piotr Tyrcha

12) Komisja Odznaczeń i Wyróżnień
dr n. farm. Włodzimierz Hudemowicz

**13) Komisja do spraw Opieki
Farmaceutycznej**
(od 21 kwietnia 2022 r.)
mgr farm. Artur Jędra

Redaktor Naczelny Biuletynu
Informacyjnego OIA w Warszawie
(od 21 kwietnia 2022 r.)

dr n. farm. Marek Malinowski

Wywiad z Prezesem ORA w Warszawie Panem mgr. farm. Marianem Witkowskim

Rozmawiał: Marek Malinowski

Panie Prezesie, na wstępie rozmowy pozwolę sobie przekazać w imieniu zespołu redakcyjnego Biuletynu OIA w Warszawie gratulacje w związku z objęciem funkcji Prezesa Okręgowej Rady Aptekarskiej w Warszawie.

Dziękuję serdecznie, lecz uważam, iż winny to być życzenia podszyte dużą nutą empatii, że względu na to, iż funkcja prezesa to nie przyjemność i zaszczyty, to przede wszystkim ciężka praca i duża odpowiedzialność.

Panie Prezesie, jest Pan absolwentem Wydziału Farmaceutycznego Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi. Cofając się nieco w przeszłość, jakiej tematyki, jakiego zagadnienia dotyczyła Pańska praca dyplomowa?

Tak, to prawda. Będąc studentem Wojskowej Akademii Medycznej, studiowałem farmację na uczelni cywilnej, gdyż istniejąca ówczesnie w Łodzi Wojskowa Akademia Medyczna swoje wydziały (farmaceutyczny, stomatologiczny) miała połączone z uczelnią cywilną.

A praca magisterska? Niech sięgnę w przeszłość...tyczyła zakresu syntezy azotanów, z chemii leków - obrona w 1995 roku. Lata temu...Oj lata.

Zatem dlaczego zdecydował się Pan na przeprowadzkę do Warszawy? Łódź nie była inspirującym, pełnym wyzwiań miastem?

Niestety nie miałem wtedy wyboru. W owych czasach absolwenci wojskowych uczelni kierowani byli ściśle wg rozkazu do relokacji. Nie było wyboru i dyskusji – po obronie oraz promocji oficerskiej wszyscy absolwenci farmacji mojego rocznika zostali skierowani do Warszawy. Część z nas odbywała praktykę w szpitalu WAM na Szaserów, część w przychodni wojskowej na ul. Koszykowej, a po zakończonym stażu skierowani byliśmy do słynnego Celestynowa – Centralnej Składnicy Leków Wojska Polskiego. Ale to już oddzielna opowieść...

XXXVI Okręgowy Zjazd OIA: ówczesny prezes, mgr farm. Michał Bylinak składa rezygnację, zgłoszony zostaje tylko jeden kandydat

– Pan. Taka decyzja to wielka zmiana zawodu; nie żał było opuszczać pierwszy stół apteczny, za którym spędził Pan długie lata?

Cóż – zawód aptekarza był, jest i będzie ze mną związany, a ja z nim. Oczywiście podejmując decyzję o tym, iż będę kandydował na stanowisko prezesa, miałem jasny cel – kontynuować prace, które rozpoczęliśmy z mgr Bylinakiem 6 lat temu. Miałem także świadomość, iż tym samym pożegniam się z pracą

na etacie w aptece – uczciwie rzecz postawiwszy, nie da się pogodzić obowiązków: funkcji prezesa Izby Aptekarskiej i pełnoetatowej pracy w aptece.

Jednakże, pełniąc funkcję konsultanta farmaceutycznego zarówno przy Naczelnej Izbie Aptekarskiej jak i we warszawskiej OIA, muszę siłą rzeczy być na bieżąco z tak zwanym aptecznym know-how, z zagadnieniami z za pierwszego stołu. Dlatego też ewentualnie sporadyczne weekendowe dyżury, w miarę dostępności, będę podejmował – ale wyłącznie w tym celu aby zachować pełen profesjonalizm, praktykę. Jest to dla mnie bardzo istotne. Aby świadczyć pomoc farmaceutom, trzeba mieć interdyscyplinarną wiedzę.

Poprzedni prezes wspominał o bardzo dobrej sytuacji finansowej Izby, co także było Pana zastępą jako dotychczasowego skarbnika niemalże dwóch kadencji. Padała także parokrotnie propozycja zakupu nowego, większego lokalu dla Izby. Czy Pan także podtrzymuje ten pomysł?

To prawda, sytuacja finansowa w Izbie jest stabilna, jednakże podejmując strategiczne decyzje finansowe, należy mieć na uwadze aktualną sytuację ekonomiczną w kraju, a ta nam nie sprzyja. Wchodzimy w recesję, kraj boryka się z przeogromną inflacją – zatem podjęta pochopnie decyzja o zakupie wiązałaby się z dużym ryzykiem kredytowym i na trudnych warunkach, gdyż nim sprzedalibyśmy aktualny lokal, musielibyśmy skredytować nowy – do czasu sprzedaży obecnego. Na dziś wzięcie kredytu byłby nieodpowiedzialną decyzją. Zatem plany powiększenia siedziby izby muszą zostać wstrzymane. Teraz absolutnie nie jest dobry czas na takie ryzyko.

Ma pan duże praktyczne doświadczenie w kontaktach z politykami, przedstawicielami władz, MZ, GIF.

Tak, z racji pełnienia funkcji konsultanta farmaceutycznego oraz koordynatora ds. współpracy z Centrum e-Zdrowia przy NRA, brałem udział w pracach nad powstawaniem recepty elektronicznej oraz przy jej wdrażaniu, a w konsekwencji udzielałem się w negocjacjach branżowych, mając aktywny wgląd w tok procesów legislacyjnych – zatem są one mi w pełni znane. Obecnie, będąc prezesem największej Izby Aptekarskiej w Polsce, nadal planuję brać udział w spotkaniach m.in. w Ministerstwie Zdrowia; wiem wszak na czym ta współpraca polega, wiem które osoby są odpowiedzialne za dane zagadnienia i znam mechanizmy negocjacji. Współpracujemy także jako ORA i NRA z licznymi postaciami w wielu regionach województwa mazowieckiego oraz na terenie Polski i gdy zaistnieje potrzeba, spotykamy się z nimi. Mamy w tym już całkiem duże doświadczenie.

A inne organizacje? ZAPPA, ZZPF?

ZAPPA jest organizacją zrzeszającą pracodawców aptecznych, z którą współpracowaliśmy i nadal współpracujemy. Prezes ZAPPY jest członkiem Rady warszawskiej OIA a także członkiem NRA i tym samym staramy się wspierać, jako samorząd, na każdym szczeblu tę organizację. Z kolei, co do ZZPF – cieszy mnie, iż ten Związek istnieje, gdyż obie organizacje wypełniły przestrzeń w życiu farmaceutyki, którą my jako samorząd, zajmować się nie możemy z racji ograniczeń statutowych. Jednak mam wrażenie, że zupełnie niepotrzebnie lekko izolujemy się od siebie. Dla mnie absolutnie każdy farmaceuta, bez względu na miejsce pracy i przynależność do danej organizacji, poglądy, przekonania – jest farmaceutą, którego Izba zrzesza i którym samorząd ma obowiązek się zaopiekować. Oczywiście, dyskusji nie podlega fakt, iż każdy z nas jest zobowiązany wykonywać swój zawód zgodnie ze złożoną rotą ślubowania przy otrzymaniu PWZ jak i zgodnie z zapisami Kodeksu Etyki

Aptekarza RP i przepisami ogólnymi. I to jest dla mnie najważniejszą wykładnią w wykonywaniu zawodu.

Panie Prezesie, niedawno minęło 100 dni od wyborów, więc spójrzmy w przyszłość - jakie są Pana plany na kierowanie Izbą do końca kadencji?

Mamy przed sobą szereg istotnych wyzwań jakie postawiła przed nami przyszłość i tych wynikających z Ustawy o zawodzie farmaceuty tj. - wdrożenie usług i świadczeń opieki farmaceutycznej, –podniesienie kompetencji farmaceutów, - uatrakcyjnienie wykonywania zawodu oraz stabilność ekonomiczna farmaceutów i aptek. Od dawna widzimy niepokojący trend ucieczki z zawodu młodych farmaceutów – w tym roku przyjąłem ślubowanie od przeszło 200 absolwentów, z których bardzo mały procent wybiera pracę w aptece. Reszta kieruje swe kroki zawodowe ku firmom farmaceutycznym lub wyjeżdża do pracy za granicę. Argumentami są brak możliwości rozwoju oraz niesatysfakcjonujące zarobki – to zasadnicze przyczyny ich ucieczki z zawodu farmaceuty. Rynek apteczny już zaczyna borykać się obsadzeniem stanowisk z powodu braku farmaceutów. Obecny okres to tzw. „rynek pracownika”, który jest efektem w/w argumentów, a w konsekwencji rezygnacją z podjęcia pracy w aptece – zatem niemałą sztuką dla kierownika/właściciela jest takie ułożenie grafiku apteki, by zapewnić obsługę magisterską.

Stąd przed środowiskiem akademickim i nami wyzwania, by zawód odświeżyć, unowocześnić, by pokazać i wdrożyć w życie nową rolę farmaceuty – nie tylko by pracował za pierwszym stołem, ale by potrafił wyjść z niego i udzielał usług i świadczeń opieki farmaceutycznej. Nie możemy tu zapominać o porządnym prawie i liberalizacji odpowiednich przepisów, a także o konieczności wdrożenia finansowania nowych świadczeń opieki farmaceutycznej, co ma, między innymi na celu

poprawę sytuacji ekonomicznej farmaceutów i dywersyfikację marży aptecznej. Wiemy już, że jest to przyszłość i zawodowa i ekonomiczna aptek i samych farmaceutów, która musi być sukcesywnie wdrażana – jej pierwsze efekty są już widoczne - myślę tu o szczepieniach przeciw Covid oraz przeciw grypie, które się sprawdziły i zostały bardzo dobrze przyjęte – mimo, że wprowadzone zostały bardzo szybko.

My jako Izba widzimy w tych działaniach cel, który przyświecać nam będzie przez najbliższe miesiące i lata. Nadchodzące zmiany są konieczne, pilne i ewolucyjne dla zawodu, ponieważ zawód farmaceuty musi być atrakcyjny, musi przyciągać młodych ludzi; musi im dawać satysfakcję, zadowolenie i wręcz budzić w nich pasję. Już teraz przygotowujemy bazę pod szerszy wachlarz szczepień planowanych w aptekach na jesień b.r. i chętnie zobaczymy jakie będzie zainteresowanie aptek i farmaceutów – liczymy, iż zdecydowanie większe niż przy pierwszej fazie szczepień, w których udział wzięło tylko 2900 farmaceutów z 9000 przeszkolonych i przygotowanych do wykonywania tego świadczenia.

Będziemy brać udział w przygotowaniu nowego pakietu kursów kwalifikujących do szczepień wspólnie z jednostkami uprawnionymi do ich przeprowadzania, a liczymy na to, że kursy te rozpoczną się na przełomie września i października b.r. I nadal pozostaniemy w obszarze możliwości szczepień wyłącznie pacjentów dorosłych.

Oczywiście jako Izba skupiamy się nie tylko na opiece farmaceutycznej – choć to dla nas priorytet. Funkcjonowanie Izby to szereg innych zagadnień – musimy zaproponować naszym członkom atrakcyjne szkolenia – zatem już wkrótce uruchomimy bloki szkoleniowe – we wrześniu bądź październiku ruszamy z Akademią Kierownika; powracamy do szkoleń astma i POChP – Profesjonalne

wsparcie pacjenta w aptece (słynne „inhalatory”). Samorząd to po trzykroć rozwój zawody członków – i to nas najbardziej motywuje do działania.

W obszarze naszych działań pozostają także inne zagadnienia. Musimy także zająć się innymi palącymi problemami, takimi jak dyżury aptek, nowelizacja ustawy refundacyjnej (opłata dyspencyjna, zmiana sposobu naliczania marży aptecznej) i ustawy Prawo farmaceutyczne, czy obrona rynku aptecznego przed patologiami (koncentracja rynku, przejścia, tzw. „stupowanie”). Widzimy też potrzebę, aby pochylić się także nad zmianami w ustawie o Zawodzie farmaceuty. Tych zadań i wyzwań przed nami jest naprawdę bardzo dużo.

Odchodząc od zagadnień zawodowych – Panie Prezesie, każdy z nas ma jakieś hobby, każdego z nas coś interesuje, ma odskocznnię od pracy. Proszę podzielić się z czytelnikami Biuletynu jak Pan odpoczywa, czym się Pan interesuje, co sprawia Panu radość w wolnych chwilach?

Być może zadziwię Państwa, ale pasją moją jest udzielanie odpowiedzi na zapytania mailowe w ramach konsultacji farmaceutycznych – a te docierają do mnie non-stop – zgodnie z rytmem pracy aptek, czyli od godz. 8 rano do 22 wieczorem, a nawet i później. To zajmuje mi znaczny kawałek życia – często odpowiadam na nie od godz. 6 rano do 2 w nocy ale mam przeogromną satysfakcję, iż mogę pomóc personelowi apteki z za pierwszego stołu gdyż technicy farmaceutyczni są również autorami wielu zapytań

Natomiast to co mnie najbardziej fascynuje to podróże - staram się wykorzystywać na nie każdy wolny czas by móc zwiedzać, poznawać nowe miejsca, nowe zapachy i smaki. W ten sposób odpoczywam – a teraz, gdy mi się „jeszcze chce”, gdy dzielnie znoszę męczące, długotrwałe trasy – to zwiedzam świat, zarówno ten bliski jak i ten daleki. A gdy dopadnie mnie wiek podeszły, gdy będę na emeryturze – wtedy będę zwiedzał Polskę.

Podróż, zwiedzanie świata daje mi taki reset, nawet po 2-3 dniowej podróży, po podróżniczym weekendzie mogę wrócić i zacząć dalej efektywnie pracować.

Z ciekawostek – najdalej w kierunku wschodnim odwiedziłem Świątynię w Ubud, a na zachód - zwiedzałem tamę Hoovera.

A Pańskie plany na wakacje 2022?

Och, oczywiście Hiszpania. Uwielbiam Hiszpanię kontynentalną jak i jej wyspy, szczególnie Wyspy Kanaryjskie – ponieważ tak fizycznie jak i psychicznie świetnie się tam regeneruję. Tamtejszy klimat jest dla mnie wspaniały. Myślę wręcz by kiedyś, na emeryturze, spakować wszystko co mam i przenieść się tam na stałe. Tego pragnę.

Bardzo dziękuję Panie Prezesie za rozmowę.

Pomoc Uciekinierom wojennym z Ukrainy świadczona przez naszych farmaceutów

Marek Malinowski

Po bandyckim napadzie wojsk Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, wielu jej mieszkańców zdecydowało się na ucieczkę z własnego kraju. Wielu, liczonych w setkach tysięcy, jako kraj docelowy bądź tranzytowy wybrało Polskę, by uchronić się przed wojenną zawieruchą. Pociągi, autobusy, prywatne samochody wypełnione matkami, małymi dziećmi i osobami starszymi kierowały się do większych polskich miast, a szczególnie do woj. mazowieckiego – głównie do Warszawy. Dramatyzm tej sytuacji wymusił na Polakach potrzebę pomocy sąsiadom, poprzez między innymi spontanicznie organizowane dla nich punkty recepcyjne (strefy pomocy materialne, miejsca czasowego zamieszkania oraz

bezpiecznego schronienia). Wojenni uciekinierzy mieli ze sobą tylko to, co zdążyli unieść, często zapominając o lekach czy sprzęcie medycznym. Zatem bezpieczne schronienie wymagało także wsparcia ich w chorobie czy w bólu. Tak powstały miejsca gromadzenia się uciekinierów m.in. w Warszawie – Hala Dworca Centralnego, hala Torwaru, Global Expo Modlińska (gdzie zgromadziło się ok. 1500 obywateli Ukrainy), Ptak Warsaw Expo w Nadarzynie (gdzie zgromadziło się ok. 5000 obywateli Ukrainy) czy punkt pomocy w Radomiu. To najważniejsze z powstałych. Organizowano także skromniejsze, lecz równie ważne punkty pomocy – w mniejszych węzłach komunikacyjnych.

Do każdego z punktów pomocy kierowane były dary zarówno z kraju, jak i zza granicy. W darach tych oczywiście znajdowały się leki, wyroby medyczne – nader często w bałaganie, wymieszane pomiędzy ubraniami a żywnością. Leków różnych grup terapeutycznych, w różnym stanie zachowania, o różnej dacie przydatności do użycia. Zatem duży

Foto: M Byliniak

wyzwaniem była ich segregacja, wydawanie potrzebującym czy współpraca z innymi zawodami medycznymi. Problem „farmaceutyczny” wymagał szybkiego działania, a jego koordynację wzięty na siebie farmaceutki z naszej Izby : **Panie mgr farm. Agata Górąj oraz Maria Żelazna**. Ich praca dotyczyła uporządkowania i nadzorowania prac wykonywanych przez spontanicznie zgłaszających się do punktów farmaceutów i techników farmaceutycznych. Zadanie było trudne ważne, także ciekawe. Trzeba było działać szybko.

Foto: M Byliniak

Ochotnicy do pracy

Do punktów recepcyjnych, o których za chwilę, zgłaszały się osoby chętne do pomocy – jednakże różnorodność zadań stawiała przed nimi konieczność specyficznej organizacji pracy i umiejętności szerokiej współpracy.

Na czym polega praca w tych miejscach? Dostarczane (często w nieładzie i bałaganie) wśród darów m.in. leki, początkowo były rozdawane Uchodźcom przez osoby niefachowe, nie znające się na leczeniu. Stąd zaistniała pilna potrzeba uzupełnienia personelu fachowcami-fascynatami - farmaceutami, pełnymi dobrej woli, sił, zaparcia, inicjatywy czy entuzjazmu. Pomoc naszych farmaceutów przede wszystkim związana była z organizowanymi często w punktach recepcyjnych wewnętrznymi punktami medycznymi (segregacja i porządkowanie darów medycznych, współpraca z lekarzami, pielęgniarkami).

Skrzynie, pudła, kartony leków, leków, leków...

W dostarczanych w ramach pomocy Ukrainie pojemnikach znajdowały się duże ilości różnorodnych produktów terapeutycznych, przemieszanych, często jako dary od społeczeństwa, którymi darczyńcy chcieli się podzielić z potrzebującymi. Można było znaleźć to, co kupili w aptece, co znaleźli w domowej apteczce i spakowali do torby by wspomóc – głównie leki, sprzęt medyczny, suplementy diety, wyroby medyczne. Niejednokrotnie były to duże ilości ogromnych skrzyń (Global Expo Modlińska - nawet 20 sztuk) pełnych różnorodnych darów z niemalże całej Europy. Potrzebą chwili było zatem pilne uporządkowanie dostaw leków, segregacja i utądzenie.

Należało także zdecydować, co się może przydać w punkcie, a co należy odesłać w dalszą drogę; były sytuacje iż około 3/4 dostarczanych do punktu farmaceutyków

kierowano na Ukrainę, na front; ważne było także przyporządkowanie leków do grup terapeutycznych (kardiologia, antybiotyki, padaczka; leki Rx czy OTC) czy według postaci farmaceutycznej. W darach trafiły się oczywiście także niesympatyczne niespodzianki, jak np. leki przeterminowane, częściowo zużyte, bez opakowań, z różnych „specjalistycznych grup” (narkotyki, leki psychotropowe, silnie działające, opakowania w obcych językach – dotyczyło to darów zza granicy) – zatem ważnym zadaniem była ich ocena, posortowanie, oddzielenie tego co się przyda, od tego co jest zbędne czy wręcz niebezpieczne.

Początkowo zadanie to wypełniły osoby bez wykształcenia medycznego czy farmaceutycznego, co stanowiło dla nich nie lada wyzwanie - często nie radzili sobie, prosili o pomoc -zwłaszcza gdy do punktu docierały duże dostawy darów, a Uchodźcy prosili o pomoc farmaceutyczną, o wydanie leku na ich dolegliwość. Dlatego niezbędne było zaangażowanie farmaceutów, gdyż tego zadania nikt za nas lepiej nie wykona w taki

sposób, żeby to było bezpieczne i skuteczne. Dodatkową trudność stanowiła różnorodność leków, różnorodność nazw handlowych - w czym lekarze, szczególnie ochotnicy z zagranicy, niezbyt efektywnie się poruszali.

Punkty medyczne – tam pracowali lekarze, pielęgniarki, ratownicy medyczni, studenci medycyny (także lekarze zza granicy). Farmaceutyczna pomoc polegała na wyszukiwaniu i wydawaniu określonych leków według zapotrzebowania lekarskiego czy potrzeby pacjenta np. leki na alergię czy antybiotyki dziecięce (duże zapotrzebowanie Uchodźców na te leki). W punktach medycznych magazynowane i uporządkowane były wyselekcjonowane leki (niemalże jak w „polowej” aptece, lecz z dużą dozą tolerancji – zdarzały się niekiedy sytuacje braku podziatu na leki Rx, OTC czy według postaci). Pracę można porównać do pracy w aptece szpitalnej jednak wymagającej o wiele więcej poświęcenia i czasu - niekiedy należało zostać do późnego wieczora czy nocy, gdy do jedynego dyżurującego lekarza ustawia się kolejka 10 zaptakanych, kaszlących pacjentów (często

foto: Agata Góraj

Foto: Agata Górąj

młodych bądź matek z małymi dziećmi). Potrzeba pomocy była cały czas.

Czy istniał kontakt z pacjentem? – było to uzależnione od danego punktu. Na Global Expo Modlińska nie było takiej możliwości, z kolei w Hali Dworca Centralnego jak najbardziej – na środku Hali Głównej znajdowała się pewnego rodzaju „wyspa apteczna”, do której podchodzili potrzebujący, mówili co ich boli po ukraińsku bądź rosyjsku – co była często barierą językową, na szczęście część wolontariuszy znała wschodnioeuropejskie języki i pomagała w tłumaczeniu. *Na Dworcu Centralnym (w punkcie recepcyjnym) były w czasie naszej bytności dwa punkty medyczne. Jeden oficjalny, utworzony przez wojewodę, który niezbyt efektywnie działał, oraz drugi mniej oficjalny - ten został stworzony przez wolontariuszy Grupy Centrum, w którym my pomagaliśmy. To była omówiona wyżej „wyspa” plus namiot, w którym pracowali ratownicy medyczni* – mówi mgr farm. Agata Górąj.

Jak wyglądała sytuacja w poszczególnych punktach

Najtrudniejsza sytuacja panowała w punkcie recepcyjnym zlokalizowanym w **Hali Dworca Centralnego**. Był to typowy punkt tranzytowy – recepcyjny (wraz z domeną medyczną) do którego w początkowym czasie trafiali (na 2-3 dni przed dalszą podróżą) Uchodźcy z pociągów z wschodniej granicy. Niestety pomoc medyczna nie była tam zorganizowana w zadowalającym stopniu – bardzo mało było lekarzy, pielęgniarek. W późniejszym czasie pociągi nie były już kierowane do Dworca Centralnego lecz do innych stacji. W hali głównej Dworca Centralnego, w omówionej „wyspie aptecznej”, znajdowały się „regaty apteczne” – czyli prowizoryczne pudła, kartony, skrzynki. Punkt działał w obstawie farmaceutów, potem został wyłączony. Leki do punktu dostarczane były przez ochotników, mieszkańców Warszawy a także w dostawach w tirach (z kraju i z zagranicy) jednakże

z uwagi na małą pojemność punktu, późniejsze dostawy kierowane były do większych hal – Ptak Warsaw Expo w Nadarzynie czy do Global Expo Modlińska – istniała tam większa możliwość przechowywania, sortowania czy pakowania leków z darów.

W początkowym okresie aktywności punktu na Dworcu Centralnym, fachowe zabezpieczenie medyczne stanowili tylko ratownicy medyczni czy pielęgniarki, ale nie było farmaceutów. Zgłaszającym się do „apteki” Uchodźcom, leki wydawane były przez osoby bez wykształcenia medycznego, także często studentów medycyny. Zdarzały się sytuacje, iż pacjenci sami przeszukiwali kartony darów, wyszukując swojego leku, wybierały co im pasuje bez fachowego nadzoru, niekiedy przychodzili ludzie z zewnątrz prosząc o wydanie określonego leku. Zdarzały się także sytuacje przykre, gdy zdenerwowany pacjent miał głośne pretensje o brak danego terapeutyku. Leki wydawano jako pojedyncze tabletki (nie blistry, nie pełne opakowania) zatem wymagały cięcia, podawania w opakowaniach zastępczych.

Ta sytuacja wymagała pilnej naprawy, uporządkowania poprzez wsparcie ochotnikami mającymi wiedzę i doświadczenie z zakresu farmacji, na szczęście punkt był w ścisłym centrum i z kandydatami do pracy nie było większego problemu, choć punkt był czynny do połowy kwietnia.

Ptak Warsaw Expo w Nadarzynie, nieco zbliżona swym charakterem do **Global Expo Modlińska** – to największa hala, mogąca pomieścić tysiące ludzi. Obie hale miały jednak inny charakter i sposób działania bądź funkcję, niż Hala Dworca Centralnego. Z uwagi na to, iż w punktach tych zapewniona była obsługa medyczna (lekarze, pielęgniarki, niekiedy ratownicy medyczni), farmaceuci wykonywali zadania porządkowe w dostawach leków, w magazynie z farmaceutykami,

a także tworzyli pewnego rodzaju „aptekę szpitalną” – w której wydawano personelowi medycznemu potrzebne medykamenty. Tyle że mieściła się ona w jednym z korytarzy – na szczęście zamykanym – by uchronić cenne produkty przed dostępem do nich osób trzecich (co niestety miało miejsce na Dworcu Centralnym).|

W praktyce lekarz czy pielęgniarka zgłaszał się z prośbą o przygotowanie określonego leku dla np. 5. letniego dziecka wraz z informacją jak pacjent ma dawkować ów lek (przygotowano także specjalny wykaz-ściągę z dawkowaniem antybiotyków dla dzieci), a leki wydawano medykom albo w pełnych opakowaniach, albo fasowane do pojedynczych opakowań (tę rolę spełniały np. jednorazowe kubeczki do napojów).

Zatrzymując się na chwilę w Global Expo Modlińska, należy zwrócić także uwagę na stan sanitarny tej hali. Początkowo przebywało tam ok 1500 – 2000 ludzi, dla których przygotowano tylko 4 łazienki, a w każdej po 4 prysznicze. Zatem stan higieny nie był zadowalający – stąd pojawiały się przypadki infekcji rotawirusami, koronawirusem, ospą czy częste torsje. Ostatnio (1 czerwca) w mediach poinformowano o ogniskach ospy wietrznej: 14 osób zakażonych a 24 na izolacji – zresztą kolejny raz. Zdarzały się także przypadki zawałów – wymagających reanimacji przez właściwe służby. Zatem działało się tam wiele.... A autokary z nowymi Uchodźcami docierały przez całą dobę.

Warto także zwrócić uwagę na istniejący punkt recepcyjny w **Radomiu** – który powstał dzięki inicjatywie Prezydenta miasta. Został on zlokalizowany na rynku, w zabytkowej kamienicy Deskurów, w osobnej sali – obszernym zamkniętym dziedzińcu. Znajdowały się w nim ustawione stoły przy których świadczone pomoc Uciekinierom z Ukrainy. Działał tam punkt pomocy rzeczowej, ale także

medycznej i farmaceutycznej. Pomoc świadczyli tam chętni farmaceuci – już od godzin południowych do późno popołudniowych – w dużej liczbie 15 osób. Część farmaceutyczna radomskiego Punktu została zlikwidowana przed Świątami Wielkanocnymi około połowy kwietnia; z kolei część świadcząca pomoc rzeczową oraz część medyczna funkcjonują nadal. Domena lekarska jest obstugiwana zarówno przez medyków ukraińskich, jak i polskie lekarki.

Punkt radomski jest dobrym przykładem organizacji pracy farmaceutów – utworzony tam był spójny harmonogram pracy, świetnie wypracowana została koordynacja dyżurów farmaceutycznych, każdego dnia była zapewniona tzw. obstawa – i co ważne, nie było większych problemów z zapewnieniem ochotników do pracy, osób pomysłowych, z inicjatywą – **tu należą się szczerze słowa uznania Delegaturze radomskiej za zaangażowanie i pomysłowość w organizacji i podźwignięciu tego przedsięwzięcia.**

Humanitaryzm i człowieczeństwo

Zadanie postawione przed wolontariuszami było trudne, czasochłonne ale piękne – każdy dawał z siebie tyle, ile mógł. Jednak praca pochłaniała dużą część dnia – niejednokrotnie ochotnik miał zamiar poświęcić 2 godziny, a wychodził po 5,6 godzinach. Byli też tacy, którzy pracowali tylko 1 czy 2 godziny – pamiętajmy tu jednak, że każda poświęcona chwila to jest czas, który bardzo dużo daje, najważniejsza jest bowiem obecność i fachowa tzw. obsada punktu.

W opinii moich rozmówczyń dla większości wolontariuszy którzy zdecydowali się na bezpłatne wsparcie, istniała wewnętrzna potrzeba powrotu do punktu i dalszej pomocy – *bo to wciąga niesamowicie, spróbuj – zostaniesz* - mówiły moje rozmówczynie. Osoby, które tę drogę przebyły i zachęciły się, szukają

sposobności żeby kolejny raz wpisać się w grafik; żeby przyjść i pomagać.

Oczywiście praca była trudna, niekiedy wyczerpująca a na pewno odpowiedzialna i życiowo ważna, niekiedy trwała do godz. 22 (oczywiście w zależności od chęci i możliwości ochotnika). Praca w zespole była żywiotowa, jednak daleka od znanej z codziennego życia systematycznej pracy w aptece. Idąc do pracy do punktu, niejednokrotnie mija się ogromne skrzynie z lekami, które zostały skierowane na front; mija się leżących ludzi wraz z ich dobytkiem. Ta praca jest piękna, ma sens – dla samych siebie, dla innych, którzy wymagają naszej pomocy, którzy nie mają praktycznie nic poza plecakiem. *Ta praca wciąga, człowiek jest na niesamowitej adrenalinie, zmotywowany, ma poczucie sprawczości że w obliczu tragedii nie stoi beczynnym, Chyba tak my Polacy mamy, iż potrafimy się jednoczyć w sytuacjach trudnych i wymagających poświęcenia własnego czasu –* podkreślają Koordynatorki.

Akcja weekendowa w Global Expo Modlińska – to niesamowite działanie naszych farmaceutów, którzy zachęceni informacją opublikowaną w mediach społecznościowych, przybyli, by wspomóc pracę punktu na warszawskiej Białotołęce.

Zadanie stojące przed wolontariuszami było dość proste, lecz czasochłonne – należało skrupulatnie przejrzeć ponad 20 ogromnych skrzyń i zdecydować, jakie farmaceutyki mają pozostać w punkcie, a jakie należy odesłać na wschód. Dodatkowo zabezpieczono duży pojemnik leków psychotropowych, z których dużą część skierowano na Ukrainę.

Wstępnie na listę chętnych było wpisanych niewiele ponad 20 osób, by w szczyt dnia osiągnąć ponad 30. Praca trwała od około 9 rano do 22/23 w nocy przez 2 pełne dni weekendu. Zadanie wykonano, dzięki ogromnemu zaangażowaniu farmaceutów, techników farmaceutycznych, osób towarzyszących, rodzin.

Jak się można było zgłosić do pomocy – wystarczyło wypełnić formularz – zgłoszenie do pomocy w punktach recepcyjnych ze strony www izby – zgłoszenie było weryfikowane przez koordynatora by następnie kandydat otrzymał informację które punkty są aktualnie otwarte, o aktualnym zapotrzebowaniu na pomoc, link do harmonogramu pracy (aby się wpisywać), informacje o dojeździe, link do grupy do fb (w której uczestnicy wymieniali się doświadczeniami : co zrobiono, z jakimi trudnościami się spotkali itp.). Do początku czerwca formularz wypełniło ok. 100 chętnych a aktywnych było ponad kilkanaście osób.

Gdy osoba przychodzi do punktu, ważna jest jej pomysłowość, gotowość na zmiany, tzw. elastyczność kandydata, umiejętność inicjatywy własnej, logistyka, szukanie rozwiązań, zapał. Także tak pozornie nieistotne elementy, jak słowa wsparcia dla innych, pozytywna energia, brak narzekania, także przydają się umiejętność współpracy z lekarzami, pielęgniarkami Również w cenie są zdolności harmonijnej pracy, umiejętność segregowania, porządkowania, opisywania leków w magazynie (w zależności od aktualnego zapotrzebowania na daną pracę, pomoc itp.). Ważne, by nie poddawać się, gdyż nasza pomoc jest stale potrzebna. Tam są ludzie, którzy przeżyli dramat domowy i pomoc ze strony każdego ochotnika jest po prostu dla nich bezcenna. Dobro zawsze wraca, a pracując wśród innych wolontariuszy, wykonujących zawód medyczny (lekarze, pielęgniarki, ratownicy medyczni) jest okazja do poznania ciekawych ludzi z branży choć oczywiście nie tylko –także fantastycznych wolontariuszy z innych zawodów.

Prawie z ostatniej chwili

Punkt na Dworcu Centralnym obecnie nie istnieje; jedynie Global Expo Modlińska nadal działa bez zmian – całą dobę, z kolei skromny

punkt na Torwarze został przeniesiony do większej hali, jaka dysponował istniejący równolegle Global Expo Modlińska.

Z informacji medialnej z dnia 10.06 dowiedzieć się można, iż rozpoczęto czynić przygotowania do relokacji Uchodźców i przewiezienia rzeczy przygotowanych dla nich przez Agencję Rezerw Strategicznych. Uchodźcy mają trafić do Ptak Expo w Nadarzynie, gdzie jest wystarczająco dużo miejsca dla wszystkich osób z Global Expo Modlińska.

Na podstawie:

- Rozmowy autora z Koordynatorkami działań dotyczących pomocy jaką udzielają farmaceuci w punktach zbiorczych dla Uchodźców z Ukrainy

- Transmisji „live” rozmowy farmaceutek : Emilii Gąsińskiej z Agatą Górąj oraz Marią Żelazną: fb OIA Warszawa z dnia 7 kwietnia

- konsultacji telefonicznej z Panią mgr farm. Elżbietą Nowakowską (Delegatura OIA w Radomiu) za co autor serdecznie swym rozmówczyńom dziękuje

- <https://tvn24.pl/tvnwarszawa/najnowsze/warszawa-nieprawidlowosci-w-centrum-pomocy-przy-modlinskiej-przeniosa-uchodzcow-z-ukrainy-do-nadarzyna-5746312> (dostęp 10 czerwca)

foto: M Byliniak

Prezes Okręgowej Rady Aptekarskiej w Warszawie mgr farm. Marian Witkowski wraz z członkami Rady, w imieniu swoim oraz wszystkich farmaceutów województwa mazowieckiego, składają serdeczne podziękowania wolontariuszom, naszym farmaceutom, technikom farmaceutycznym i ich bliskim, którzy postanowili bezinteresownie nieść pomoc uchodźcom wojennym z Ukrainy, poprzez pracę w punktach recepcyjnych oraz innych placówkach pomocowych.

Szczególnie podziękowania kierujemy do koordynatorek Pani mgr farm. Marii Żelaznej i Pani mgr farm. Agaty Góraj, które z pełnym zaangażowaniem włączyły się w pracę w tych punktach, a także organizowały pracę wolontariuszy.

Drodzy wolontariusze, Wasze poświęcenie, zaangażowanie, wsparcie, dobra energia, zapał i czas poświęcony uchodźcom, nierzadko po kilka długich godzin dziennie, nie miały dotychczas swego odpowiednika. Wielka praca, która została wykonana dzięki Waszemu wsparciu, Waszej wiedzy, empatii i zrozumieniu sytuacji drugiego człowieka zostanie doceniona.

Państwa wsparcie było i jest tak dla nas jak i dla Nich niezmiernie ważne.

Szanowni Państwo,
Koleżanki i Koledzy farmaceuci.

Przypominamy o możliwości pomocy w punktach zbiorczych dla Uchodźców z Ukrainy.

Cały czas brakuje rąk do pracy, jesteście nam potrzebni do pomocy w punkcie Expo na Modlińskiej oraz w Nadarzynie. Pracy jest dużo i jest zróżnicowana – od współpracy z lekarzami po segregację leków i przyjmowanie darów.

Z naszego doświadczenia możemy powiedzieć – jeśli się w punkcie raz pojawicie, będziecie tam wracać. Nasza pomoc jest doceniana i naprawdę to czuć.

Dla przybliżenia tematu – link do naszej rozmowy na temat pomocy dla Uchodźców:

**[https://www.facebook.com/
events/2773345956166119/?ref=newsfeed](https://www.facebook.com/events/2773345956166119/?ref=newsfeed)**

Serdecznie zapraszamy do wypełnienia formularza – po otrzymaniu będziemy kontaktować się z Państwem mailowo.

Link do formularza (deklaracji pomocy w punktach recepcyjnych):

<https://pomoc.szkolonia.oia.waw.pl>

Pozdrawiamy

mgr farm. Agata Góraj

mgr farm. Maria Żelazna

Koordynatorki OIA Warszawa ds. pomocy w punktach recepcyjnych

W dniu 31.12.2021 w Dzienniku Ustaw opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty.

Opracował: Marek Malinowski

Z najważniejszych informacji należy wymienić, iż w § 3. 2. zaliczenie obowiązku doskonalenia zawodowego polega na uzyskaniu w okresie rozliczeniowym 100 punktów edukacyjnych za udział w poszczególnych formach ustawicznego rozwoju zawodowego, **w tym co najmniej 50 punktów uzyskanych w ramach kursów zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę [...]**

Zatem obecnie nie istnieją w porządku prawnym dotychczasowe pojęcia, takie jak „punkty edukacyjne twarde” czy „punkty edukacyjne miękkie”.

W miejsce dotychczasowych wprowadzono pojęcia punkt edukacyjny uzyskany za:

- udział w kursie realizowanym metodą wykładu, seminarium, ćwiczenia, warsztatu, zakończonym testem;
- udział w kursie realizowanym za pośrednictwem sieci internetowej z ograniczonym dostępem, zakończonym testem

W okresie edukacyjnym należy uzyskać ich co najmniej 50 (dawne „twarde”)

oraz za :

- udział w kursach kwalifikacyjnych
- innych formach ustawicznego rozwoju zawodowego

jednakże nie zakończonych testem (dawne „miękkie”) – mogą w trakcie nich być zorganizowane inne różnorodne testy np. weryfikujące obecność, ocenę kursu przez uczestnika (ankietowe)– jednak nie są to testy weryfikujące bądź sprawdzające wiedzę.

W związku z powyższym 24 maja 2022 NRA uchwaliła „Standardy ustawicznego rozwoju zawodowego farmaceutów prowadzonego przez samorząd aptekarski”.

Z wybranych informacji:

- farmaceuci, którzy rozpoczęli okres edukacyjny (ciągłe szkolenie) przed wejściem w życie ustawy o zawodzie farmaceuty (z dnia 10 grudnia 2020), kontynuują je na podstawie dotychczasowych przepisów
- punkty uzyskane za udział w kursach realizowanych metodą wykładów, seminariów lub ćwiczeń oraz za udział

w kursach odbywanych w ramach szkolenia specjalizacyjnego, zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, potwierdzony (udział) zaświadczeniem wydanym przez organizującą ów kurs jednostkę szkolącą, mogą być zaliczone do puli 50 punktów uzyskanych w ramach kursów zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28.12.2021 (*w sprawie punktów edukacyjnych...*)

- dokumenty potwierdzające udział w kursach zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę mogą być wystawione przez NIA oraz OIA
- organizatorem kursu może być NIA lub OIA
- organizator kursu wydaje każdemu uczestnikowi kursu, który pozytywnie zdał sprawdzian weryfikujący wiedzę, zaświadczenie (certyfikat) potwierdzający uzyskanie punktów edukacyjnych (w przypadku kursów internetowych, certyfikaty mogą być wydawane w formie on-line)
- - certyfikat wydany przez NIA bądź OIA zawiera szereg danych, w tym uzyskaną liczbę punktów oraz informację czy dany kurs został zakończony sprawdzianem weryfikującym wiedzę.

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 31 grudnia 2021 r.

Poz. 2494

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 28 grudnia 2021 r.

w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty

Na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz. U. z 2021 r. poz. 97 i 1559) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wzór karty rozwoju zawodowego farmaceuty;
- 2) liczbę punktów edukacyjnych za poszczególne formy ustawicznego rozwoju zawodowego oraz liczbę punktów niezbędnych do zaliczenia obowiązku doskonalenia zawodowego.

§ 2. Wzór karty rozwoju zawodowego farmaceuty jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Liczbę punktów edukacyjnych za poszczególne formy ustawicznego rozwoju zawodowego określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

2. Zaliczenie obowiązku doskonalenia zawodowego polega na uzyskaniu w okresie rozliczeniowym 100 punktów edukacyjnych za udział w poszczególnych formach ustawicznego rozwoju zawodowego, w tym co najmniej 50 punktów uzyskanych w ramach kursów zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, o których mowa w lp. 1, 2, 21 lub 23 załącznika nr 2 do rozporządzenia, lub uzyskanych za osiągnięcia, o których mowa w lp. 20 lub 22 tego załącznika.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Minister Zdrowia: *A. Niedzielski*

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2021 r. poz. 932).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie ciągłych szkoleń farmaceutów zatrudnionych w aptekach lub hurtowniach farmaceutycznych (Dz. U. poz. 499), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 94 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz. U. z 2021 r. poz. 97 i 1559).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 28 grudnia 2021 r. (poz. 2494)

Załącznik nr 1*WZÓR*

.....
(oznaczenie okręgowej izby aptekarskiej)

Karta rozwoju zawodowego farmaceuty NR ...../.....

CZĘŚĆ I**DANE FARMACEUTY**

1. Imię (imiona) i nazwisko

.....

2. Numer dokumentu „Prawo wykonywania zawodu farmaceuty”

.....

3. Adres do korespondencji

.....

.....

4. Numer telefonu lub adres poczty elektronicznej, jeżeli posiada

.....

5. Potwierdzenie rozpoczęcia ustawicznego rozwoju zawodowego (data)

.....

.....
(podpis prezesa okręgowej rady aptekarskiej)

CZĘŚĆ II

PRZEBIEG USTAWICZNEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO

Lp.	Forma i temat ustawicznego rozwoju zawodowego	Nazwa i adres organizatora szkolenia*	Liczba godzin/dni*	Forma zaliczenia*	Liczba punktów edukacyjnych	Data, podpis
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						

* Wypełnić, jeżeli dotyczy.

CZĘŚĆ III

ZALICZENIE USTAWICZNEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO

Pan/Pani .....

odbył(a) ustawiczny rozwój zawodowy w okresie rozliczeniowym

od ..... do .....

i uzyskał(a) 100 punktów edukacyjnych.

.....
(podpis prezesa okręgowej rady aptekarskiej)

**LICZBA PUNKTÓW EDUKACYJNYCH
ZA POSZCZEGÓLNE FORMY USTAWICZNEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO**

Lp.	Forma ustawicznego rozwoju zawodowego	Liczba punktów edukacyjnych
1	Udział w kursie realizowanym metodą wykładu, seminarium, ćwiczenia, warsztatu, zakończonym testem	1 punkt edukacyjny za każdą godzinę trwania kursu, nie więcej jednak niż 20 punktów edukacyjnych za cały kurs
2	Udział w kursie realizowanym za pośrednictwem sieci internetowej z ograniczonym dostępem, zakończonym testem	1 punkt edukacyjny za każdą godzinę trwania kursu, nie więcej jednak niż 20 punktów edukacyjnych za cały kurs
3	Podnoszenie kwalifikacji przez uczestnictwo w studiach podyplomowych w dyscyplinie – nauki farmaceutyczne	30 punktów edukacyjnych za każdy rok
4	Udział w kongresie, zjeździe, konferencji lub sympozjum naukowym w dyscyplinie naukowej – nauki farmaceutyczne	4 punkty edukacyjne za każdy dzień udziału, nie więcej jednak niż 20 punktów edukacyjnych
5	Udział w posiedzeniu naukowo-szkoleniowym Naczelnej Izby Aptekarskiej, okręgowej izby aptekarskiej lub stowarzyszenia będącego, zgodnie z postanowieniami jego statutu, towarzystwem naukowym lub towarzystwem zawodowym o zasięgu krajowym, którego cele działalności statutowej obejmują rozwój nauk farmaceutycznych	2 punkty edukacyjne za posiedzenie
6	Przygotowanie i wygłoszenie referatu lub wykładu na kongresie, zjeździe, konferencji lub sympozjum naukowym w dyscyplinie naukowej – nauki farmaceutyczne, posiedzeniu naukowo-szkoleniowym Naczelnej Izby Aptekarskiej, okręgowej izby aptekarskiej lub stowarzyszenia będącego, zgodnie z postanowieniami jego statutu, towarzystwem naukowym lub towarzystwem zawodowym o zasięgu krajowym, którego cele działalności statutowej obejmują rozwój nauk farmaceutycznych	10 punktów edukacyjnych za przygotowanie i wygłoszenie referatu lub wykładu; punkty edukacyjne zalicza się raz niezależnie od liczby spotkań, na których był wygłoszony ten sam referat lub wykład
7	Opublikowanie jako autor albo współautor monografii naukowej z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz. U. z 2021 r. poz. 97, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”	40 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
8	Opublikowanie jako autor albo współautor monografii popularnonaukowej z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	30 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym

9	Opublikowanie jako autor albo współautor rozdziału w książce naukowej lub popularnonaukowej z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	20 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
10	Opublikowanie jako autor albo współautor artykułu naukowego z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	1) 20 punktów edukacyjnych za artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie wymienionych w wykazie sporządzonym na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) lub 2) 10 punktów edukacyjnych za artykuł opublikowany w czasopiśmie niewymienionych w wykazie sporządzonym na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – w jednym okresie rozliczeniowym
11	Opublikowanie jako autor albo współautor artykułu popularnonaukowego z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	10 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
12	Tłumaczenie monografii naukowej lub popularnonaukowej z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	4 punkty edukacyjne za jedną monografię, nie więcej jednak niż 40 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
13	Tłumaczenie rozdziału w monografii naukowej lub popularnonaukowej z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	2 punkty edukacyjne za jeden rozdział w monografii, nie więcej jednak niż 20 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
14	Tłumaczenie artykułu naukowego lub popularnonaukowego z zakresu wiedzy niezbędnej do realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ustawy	1 punkt edukacyjny za jeden artykuł, nie więcej jednak niż 10 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
15	Sprawowanie opieki nad studentem odbywającym sześciomiesięczną praktykę zawodową w aptece	5 punktów edukacyjnych za każdy miesiąc opieki nad jednym studentem, nie więcej jednak niż 30 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
16	Pełnienie funkcji kierownika specjalizacji lub opiekuna stażu kierunkowego	20 punktów edukacyjnych za każdy rok pełnienia funkcji kierownika specjalizacji lub 5 punktów edukacyjnych za pełnienie funkcji opiekuna stażu kierunkowego, nie więcej jednak niż 60 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym
17	Sprawowanie opieki nad osobami odbywającymi przeszkolenie uzupełniające lub obowiązkowe praktyki wakacyjne w trakcie studiów	1 punkt edukacyjny za każdy miesiąc sprawowania opieki nad jednym studentem lub farmaceutą odbywającym przeszkolenie uzupełniające, nie więcej jednak niż 18 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym niezależnie od liczby osób, nad którymi jest sprawowana opieka
18	Pełnienie funkcji opiekuna technika farmaceutycznego podczas 2-letniego stażu	10 punktów edukacyjny za każdy rok pełnienia funkcji opiekuna nad jednym technikiem, nie więcej jednak niż 20 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym niezależnie od liczby osób, nad którymi jest sprawowana opieka
19	Podnoszenie kwalifikacji w ramach stażu lub praktyk zagranicznych realizowanych w zagranicznych ośrodkach prowadzących staże dla farmaceutów	5 punktów edukacyjnych za każdy miesiąc stażu lub praktyki, nie więcej jednak niż 30 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym

20	Uzyskanie stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu	stopień doktora – 60 punktów edukacyjnych stopień doktora habilitowanego – 80 punktów edukacyjnych tytuł profesora – 100 punktów edukacyjnych
21	Udział w kursach odbywanych w ramach szkolenia specjalizacyjnego	1 punkt edukacyjny za każdą godzinę trwania kursu, nie więcej jednak niż 30 punktów edukacyjnych za cały kurs
22	Uzyskanie tytułu specjalisty w dziedzinie farmacji	100 punktów edukacyjnych
23	Udział w kursach kwalifikacyjnych	1 punkt edukacyjny za każdą godzinę trwania kursu, nie więcej jednak niż 30 punktów edukacyjnych za cały kurs
24	Samokształcenie w ramach udziału w szkoleniach organizowanych przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego	10 punktów edukacyjnych za szkolenie
25	Samokształcenie przygotowujące do właściwej realizacji zadań w ramach prowadzenia wykładów, seminariów, warsztatów oraz ćwiczeń w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego farmaceutów	5 punkt edukacyjnych za każdy rok, nie więcej jednak niż 25 punktów edukacyjnych w okresie rozliczeniowym
26	Indywidualna prenumerata czasopisma naukowego z dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu wymienionego w wykazie sporządzonym na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce	5 punktów edukacyjnych za tytuł, nie więcej jednak niż 10 punktów edukacyjnych w jednym okresie rozliczeniowym

UCHWAŁA Nr VIII/16/2022
NACZELNEJ RADY APTEKARSKIEJ
z dnia 24 maja 2022 r.

**w sprawie „Standardów ustawicznego rozwoju zawodowego
farmaceutów prowadzonego przez samorząd zawodu farmaceuty”**

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 i 16 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 1850, z późn. zm.) w zw. z art. 77 ust. 2 i 4 oraz art. 78 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (tj. Dz.U. z 2022, poz. 184), Naczelna Rada Aptekarska uchwała, co następuje:

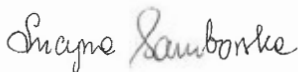
§ 1.

Przyjmuje się „Standardy realizacji ustawicznego rozwoju zawodowego farmaceutów prowadzonego przez samorząd zawodu farmaceuty”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz NRA

dr n. farm. Lucyna Samborska

Prezes NRA

mgr farm. Elżbieta Piotrowska-Rutkowska

**STANDARDY USTAWICZNEGO ROZWOJU
ZAWODOWEGO FARMACEUTÓW PROWADZONEGO PRZEZ SAMORZĄD
ZAWODU FARMACEUTY**

§ 1.

„Standardy ustawicznego rozwoju zawodowego farmaceutów prowadzonego przez samorząd zawodu farmaceuty” określają standardy:

- 1) organizowania, w tym dokumentowania, doskonalenia zawodowego prowadzonego przez samorząd zawodu farmaceuty;
- 2) potwierdzenia przez okręgowe izby aptekarskie dopełnienia przez farmaceutę obowiązku ustawicznego rozwoju zawodowego przez farmaceutę.

§ 2.

1. Farmaceuci, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz.U. z 2022 r. poz. 184), zwanej dalej ustawą o zawodzie farmaceuty, tj. przed 16 kwietnia 2021 r. rozpoczęli realizację podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez uczestnictwo w ciągłym szkoleniu, o którym mowa w art. 107zf ustawy – Prawo farmaceutycznej, kontynuują je na podstawie dotychczasowych przepisów.
2. Wszystkie dokumenty potwierdzające realizację ciągłego szkolenia, w tym certyfikaty i zaświadczenia, uzyskane przez osoby, które rozpoczęły okres edukacyjny przed dniem wejścia w życie ustawy o zawodzie farmaceuty, będą uwzględniane przy potwierdzaniu dopełnienia obowiązku ciągłego szkolenia, jeżeli będą spełniać warunki wynikające z dotychczasowych przepisów.

§ 3.

1. Osoby, które rozpoczęły okres edukacyjny przed wejściem w życie przepisów ustawy o zawodzie farmaceuty, mają możliwość przedłużenia czasu trwania okresu edukacyjnego przez właściwą okręgową radę aptekarską na uzasadniony wniosek osoby odbywającej ciągłe szkolenie o okres nie dłuższy niż 24 miesiące.

2. Przedłużenie czasu trwania okresu edukacyjnego, o którym mowa w ust. 1, jest aktem wyjątkowym, a wniosek o przedłużenie powinien podawać zasadne, przekonywujące przesłanki niemożności uzyskania 100 punktów edukacyjnych w normalnym terminie.
3. Przedłużenie czasu trwania okresu edukacyjnego jest kompetencją okręgowej rady aptekarskiej, jest fakultatywne i podlega jej wyłącznej ocenie, która uwzględni słuszny interes farmaceuty oraz wszystkie okoliczności wpływające na niemożliwość zaliczenia szkolenia ciągłego w terminie.

§ 4.

Do farmaceutów, którzy uzyskali prawo wykonywania zawodu farmaceuty po wejściu w życie ustawy o zawodzie farmaceuty, stosuje się następujące zasady:

- 1) pięcioletni okres rozliczeniowy, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy o zawodzie farmaceuty rozpoczyna się z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym farmaceuta uzyskał prawo wykonywania zawodu farmaceuty;
- 2) punkty za udział w kursach realizowanych metodą wykładów, seminariów lub ćwiczeń oraz za udział w kursach odbywanych w ramach szkolenia specjalizacyjnego, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie ciągłych szkoleń farmaceutów zatrudnionych w aptekach lub hurtowniach farmaceutycznych, zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez organizującą kurs jednostkę szkolącą (uczelnie, które prowadzą kształcenie na kierunku farmacja) mogą być zaliczone do liczby 50 punktów uzyskanych w ramach kursów zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, o których mowa w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty (Dz.U. z 2021r. poz. 2494);
- 3) od 15 stycznia 2022 r., tj. od dnia wejścia w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie punktów edukacyjnych

- uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty, dokumenty potwierdzające udział w kursach stacjonarnych lub internetowych, zakończonych sprawdzianem weryfikującym wiedzę, mogą być wystawione przez Naczelną Izbę Aptekarską oraz okręgową izbę aptekarską oraz są uwzględniane przy potwierdzaniu dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego;
- 4) dokumenty potwierdzające udział w formach doskonalenia zawodowego, które prowadzi Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, wydane od 15 stycznia 2022 r. są uwzględniane przy potwierdzaniu dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego;

§ 5.

Osoby, które rozpoczęły studia podyplomowe w dyscyplinie – nauki farmaceutyczne od dnia 16 kwietnia 2021 r. i ukończyły je po dniu wejścia w życie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty, powinny/mają mieć możliwość zaliczenia uzyskanych punktów do ustawicznego rozwoju zawodowego farmaceuty.

§ 6.

Ustala się następujące standardy doskonalenia zawodowego farmaceutów.

- 1) kursy, o których mowa w art. 77 ust. 2 ustawy o zawodzie farmaceuty oraz w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty realizowane są:
  - a) metodą wykładu, seminarium, ćwiczeń, warsztatów zakończone testem weryfikującym wiedzę,
  - b) za pośrednictwem sieci internetowej z ograniczonym dostępem zakończone testem weryfikującym wiedzę;
- 2) organizator kursu, którym jest NIA lub okręgową izba aptekarska, zapewnia bazę dydaktyczną dostosowaną do liczby osób

- uczestniczących w formach ciągłego szkolenia, o których mowa w art. 77 ust 1 i 2 ustawy o zawodzie farmaceuty;
- 3) organizator kursu, którym jest NIA lub okręgowa izba aptekarska, zapewnia kadre dydaktyczną, posiadającą merytoryczną wiedzę i umiejętności praktyczne w zakresie wiedzy, o której mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o zawodzie farmaceuty w związku z art. 4 tej ustawy;
  - 4) kadra dydaktyczna może składać się z nauczycieli akademickich oraz ekspertów (specjalistów) praktyków zatrudnionych w aptekach, punktach aptecznych, działach farmacji szpitalnej, hurtowniach lub innych instytucjach zajmujących się naukami medycznymi;
  - 5) organizator kursu zapewnia dostępność do infrastruktury, w tym urządzeń do wykonywania receptury, antybiotyków, leków cytotoksycznych i żywienia do i pozajelitowego pozwalającej na przeprowadzenie praktycznego szkolenia z wykonywania tych preparatów;
  - 6) w przypadku form doskonalenia zawodowego, o których mowa w art. 77 ust 1 i 2 ustawy o zawodzie farmaceuty, organizator kursu może powierzyć przeprowadzenie kursu w całości lub w określonym zakresie innemu podmiotowi na podstawie pisemnej umowy zawartej pomiędzy organizatorem kursu a tym podmiotem;
  - 7) realizacja programu ustawicznego rozwoju zawodowego uwzględnia aktualną wiedzę, osiągnięcia teorii i praktyki oraz zweryfikowane wyniki badań naukowych;
  - 8) organizator kursu powinien posiadać dokumentację przebiegu szkolenia, w tym:
    - a) opracowany w formie pisemnej szczegółowy program kursu,
    - b) wyniki testów sprawdzających wiedzę, a w przypadku kursów prowadzonych przy pomocy programów internetowych należy posiadać opcję typu „pokaż wyniki testu”;
  - 9) organizator kursu wydaje każdemu uczestnikowi kursu, który pozytywnie zdał sprawdzian weryfikujący wiedzę, zaświadczenie (certyfikat) potwierdzające(y) uzyskanie punktów edukacyjnych;

w przypadku kursów internetowych certyfikaty mogą być wydawane on-line;

- 10) niezbędne dane zaświadczenia (certyfikatu) określa § 7;
- 11) program kursu, o którym mowa w 77 ust. 1 ustawy o zawodzie farmaceuty, jest realizowany z zastosowaniem nowoczesnych metod dydaktycznych, adekwatnych do przedmiotu oraz celu kursu, w szczególności z uwzględnieniem internetowych programów edukacyjnych;
- 12) kursy prowadzone przez NIA lub okręgowe izby aptekarskie powinny uwzględniać w szczególności następującą tematykę:
  - a) prowadzenie konsultacji farmaceutycznych,
  - b) wykonywanie przeglądów lekowych wraz z oceną farmakoterapii,
  - c) opracowywanie indywidualnego planu opieki farmaceutycznej,
  - d) wykonywanie badań diagnostycznych u pacjenta oraz proponowania metod i badań diagnostycznych,
  - e) wystawianie recept w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego,
  - f) przeprowadzanie wywiadu farmaceutycznego,
  - g) udzielanie porady farmaceutycznej,
  - h) sporządzania preparatów do żywienia pozajelitowego,
  - i) sporządzania preparatów do żywienia dojelitowego; przygotowywania leków cytotoksycznych w dawkach indywidualnych,
  - j) jakość w aptece ogólnodostępnej i szpitalnej,
  - k) zarządzanie apteką ogólnodostępną przez kierownika apteki;
  - l) zarządzanie jakością w hurtowni farmaceutycznej.

§ 7.

Zasady potwierdzenia odbycia poszczególnych form doskonalenia zawodowego.

1. Certyfikat (zaświadczenie) potwierdzający **udział w kursie zakończony sprawdzianem weryfikującym wiedzę (testem)**, wydawany przez Naczelną Izbę Aptekarską lub okręgową izbę aptekarską zawiera, co najmniej następujące dane:
  - 1) nazwę organizatora kursu;

- 2) logo izby;
  - 3) oświadczenie potwierdzające udział w kursie o treści:
„NIA/OIA w ... zaświadcza, że: .....(imię i nazwisko)
ukończył(a) kurs w formie: ..... (rodzaj kursu:
wykład, seminarium, ćwiczenia, warsztaty) temat (tytuł) .....,
zakończony sprawdzianem weryfikującym wiedzę.”,
  - 4) datę wystawienia,
  - 5) liczbę godzin;
  - 6) liczbę punktów edukacyjnych;
  - 7) nr zaświadczenia lub certyfikatu;
  - 8) podpis prezesa okręgowej rady aptekarskiej albo Naczelnej Rady
Aptekarskiej (dopuszcza się podpis elektroniczny).
2. Certyfikat (zaświadczenie) potwierdzający udział w innej niż kurs formie doskonalenia zawodowego wymienionej w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie punktów edukacyjnych uzyskiwanych w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego oraz wzoru karty rozwoju zawodowego farmaceuty, wydawany przez Naczelną Izbę Aptekarską lub okręgową izbę aptekarską zawiera, co najmniej następujące dane:
- 1) w przypadku udziału w kongresie, zjeździe, konferencji lub sympozjum naukowym i wygłoszeniem referatu:
    - a) nazwę organizatora kongresu, zjazdu, konferencji lub sympozjum,
    - b) logo izby,
    - c) oświadczenie potwierdzające udział:
„NIA/OIA w ... zaświadcza, że: .....(imię i nazwisko)
uczestniczył w (nazwa kongresu, zjazdu, konferencji lub sympozjum
naukowego) .....
w dniu/dniach .....,”
    - d) datę wystawienia,
    - e) liczbę godzin,
    - f) liczbę punktów edukacyjnych,
    - g) podpis prezesa okręgowej rady aptekarskiej albo Naczelnej Rady
Aptekarskiej (dopuszcza się podpis elektroniczny);

2) w przypadku udziału w posiedzeniu naukowo-szkoleniowym:

- a) nazwę organizatora,
- b) logo izby,
- c) oświadczenie potwierdzające udział:
„NIA/ OIA w ... zaświadcza, że: ..... (imię i nazwisko)
uczestniczył w posiedzeniu naukowo – szkoleniowym
(temat)..... w dniu/dniach .....”,
- d) datę wystawienia,
- e) liczbę punktów edukacyjnych,
- f) podpis prezesa okręgowej rady aptekarskiej albo Naczelnej Rady Aptekarskiej (dopuszcza się podpis elektroniczny).

Receptura: Witepsol w recepturze aptecznej – czopki

mgr farm. Edyta Banaczkowska-Duda,
dr Agnieszka Chodkowska - Doktor
Zakład Farmacji Stosowanej,
Warszawski Uniwersytet Medyczny
agnieszka.chodkowska@wum.edu.pl,
ebanaczkowska@wum.edu.pl

W grudniu 2018 roku zarejestrowano na Liście Surowców Farmaceutycznych Witepsol H15. Jest to obecnie drugie, obok Maśta kakaowego, podłoże do sporządzania preparatów do podania doodbytniczego i dopochwowego w recepturze aptecznej. Pod względem chemicznym należy do tłuszczów stałych otrzymywany na drodze uwodornienia, a następnie estryfikacji glicerolem kwasów tłuszczowych pochodzenia roślinnego (z oleju palmowego lub kokosowego). Jest mieszaniną triglicerydów nasyconych kwasów tłuszczowych z dodatkiem mono- i diglicerydów.

W Farmakopei Polskiej monografia tłuszczu stałego znajduje się pod nazwą Adeps solidus (Tłuszcz stały). Witepsol ma wiele odmian,

które różnią się temperaturą topnienia i krzepnięcia, liczbą hydroksylową, liczbą zmydlenia oraz zdolnością absorbowania wody.

Na polskim rynku Witepsol oznaczony jest literą H. Witepsol H15 występuje w postaci białych peletek, jest praktycznie nierozpuszczalny w wodzie, charakteryzuje się małą rozpiętością a wręcz zbliżoną temperaturą topnienia (33,3-35,5°C) i krzepnięcia(32,5-34,5°C). Czopki na Witepsolu wykonywane są metodą wylewania.

Witepsol H15 posiada wiele zalet:

- jest trwały fizykochemicznie
- ma niską podatność na jętczenie i utlenianie
- zmniejsza objętości podczas zastygania (zjawisko kontrakcji), czopki sporządzone z użyciem Witepsolu H15 można łatwo wyjąć z formy i nie ma potrzeby smarowania form
- jest dobrze tolerowany przez organizm ludzki
- łatwo uwalnia substancję leczniczą
- surowiec nie wymaga przechowywania w lodówce

- pozwala na łatwe emulgowanie wodnych roztworów substancji (liczba wodna 100), tworzy trwałe emulsje w/o
- możliwość łączenia z substancjami pomocniczymi np. lanoliną, parafiną ciekłą
- dobrze łączy się z witaminami A, E oraz roztworami olejowymi
- większość czopków i globulek nie wymaga przechowywania w lodówce (wyjątek stanowią preparaty z nystatyną oraz innymi substancjami termolabilnymi, które wymagają przechowywania w chłodnym miejscu)
- wykonane czopki są bardzo estetyczne
- podczas aplikacji czopki z Witepsolem H15 nie zmieniają swojej formy

Podczas sporządzania czopków z Witepsolem H15 można natrafić na trudności. Należy pamiętać, że proces studzenia Witepsolu H15 podczas wykonywania czopków nie powinien przebiegać zbyt gwałtownie. Zestalenie masy czopkowej w lodówce natychmiast po wylaniu powoduje nieforemne kurczenie się czopków, powstawanie pustych przestrzeni oraz wzrost ich łamliwości. Po wylaniu do formy należy poczekać aż masa czopkowa ostygnie i zacznie zastygać, następnie można włożyć do lodówki.

Metody sporządzania czopków z użyciem Witepsolu H15

1. Sporządzanie metodą wylewania z parownicy, po upłynnieniu podłoża na łaźni wodnej i dodaniu substancji leczniczych.
2. Sporządzanie czopków z Witepsolem H15 przez upłynnienie podłoża z wykorzystaniem miksera recepturowego.

Parametry pracy unguatora potrzebne do upłynnienia Witepsolu H15 do konsystencji umożliwiającej swobodne wylanie masy

czopkowej (dla czopków o masie 2,0g):

- **poziom 9**, 7 minut dla 6 czopków
- **poziom 9**, 11 minut dla 12 czopków
- **poziom 9**, 15 minut dla 24 czopków

Bardzo ważne jest żeby podczas mieszania większej ilości podłoża w mikserze recepturowym sprawdzać, czy nie dochodzi do zbierania się nieupłynnionego podłoża na wieczku tuby.

Czopki z Witepsolem H15 można sporządzać niewymagającą dokładnych obliczeń ilości podłoża **metodą podwójnego wylewania** lub **metodą kalibracji zlewki**.

Metoda podwójnego wylewania:

sporządzić mniejszą ilość masy czopkowej z substancjami czynnymi (przez stopienie w parownicy lub wymieszanie w unguatorze) niż wynika to z ilości na wszystkie przepisane czopki

- wylać masę czopkową, nie wypełniając formy do końca
- uzupełnić brakującą objętość stopionym podłożem, które nie zawiera substancji leczniczej
- ponownie stopić otrzymane czopki i wylać je do form

Metoda kalibracji zlewki:

- stopić w zlewce na łaźni wodnej Witepsol H15 w ilości odpowiadającej pojemności formy na wszystkie przepisane czopki
- wypełnić całą formę stopionym podłożem
- przygotować substancje lecznicze
- zestalone czopki z Witepsolu H15 wyjąć z formy i ponownie stopić w zlewce
- zaznaczyć markerem poziom stopionego podłoża

- przelać podłoże do drugiej zlewki a do zlewki z zaznaczonym poziomem przemieścić substancje lecznicze, wymieszać
- uzupełnić stopionym Witepsolem H15 do zaznaczonej kreski, wymieszać
- wylać czopki do formy
- tak skalibrowaną zlewkę na określoną liczbę czopków używa się wielokrotnie

Producent podaje, że Witepsol H15 wykazuje podobne właściwości do masła kakaowego pod względem wypełnienia formy. Część substancji ma określone współczynniki wyparcia w odniesieniu do Witepsolu H15 i można dokładnie obliczyć ilość podłoża do wykonania czopków korzystając z poniższego wzoru.

W tabeli 1 zebrano współczynniki wyparcia.

$$M = F - (f_1 \times S_1 + f_2 \times S_2 + f_3 \times S_3 + \dots)$$

M – ilość Witepsolu H15 [g] potrzebna do sporządzenia przepisanej liczby czopków

F – ilość Witepsolu H15 [g] potrzebna do wypełnienia formy z uwzględnieniem liczby czopków

f – współczynnik wyparcia poszczególnych substancji

S – ilość poszczególnych przepisanych substancji leczniczych [g] na wszystkie czopki

*Tabela 1 Współczynniki wyparcia dla wybranych substancji do wykonania czopków z Witepsolem H15.

Substancja lecznicza	Współczynnik wyparcia f
Acidum boricum	0,44
Balsamum peruvianum	0,63
Benzocainum	0,36
Bismuthi subnitras ponderosum	0,12
Dermatolum	0,11
Ichtammol	0,81
Lactosum monohydricum	0,57
Metronidazolom	0,72
Neomycini sulfas	0,46
Nystatinum	0,61
Progesteroni	0,68
Ricini oleum	0,35
Tanninum	0,31
Vitaminum A Hasco	0,6
Zincum oxidum	0,13

*wg artykułu „O zastosowaniu podłoża czopkowego Witepsol H15 w recepturze” Aptekarz Polski lipiec 2020

Stosowanie leków off-label

mgr farm. Ewa Steckiewicz- Bartnicka

Konsultant wojewódzki w dziedzinie farmacji szpitalnej

Stosowanie produktu leczniczego w sposób odmienny niż określony w charakterystyce produktu leczniczego nie zostało zdefiniowane w polskim ustawodawstwie. Uprawnienie lekarzy do stosowania leku off-label należy wywieść z art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634 z późn. zm.). W świetle niniejszego przepisu lekarz ma obowiązek wykonywać zawód, zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, dostępnymi mu metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób, zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz z należytą starannością. Do obowiązków lekarzy oraz personelu medycznego należy podjęcie takiego sposobu postępowania (leczenia), które gwarantować powinno, przy zachowaniu aktualnego stanu wiedzy i zasad staranności, przewidywalny efekt w postaci wyleczenia, a przede wszystkim nie-narażenie pacjentów na pogorszenie stanu zdrowia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., sygn. akt V CSK 287/09, LEX nr 786561). Pozarejestryjne zastosowanie produktu leczniczego należy uznać za jak najbardziej wskazane we wskazanych sytuacjach.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry **lekarz może ordynować te środki farmaceutyczne i materiały medyczne, które są dopuszczone do obrotu w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w odrębnych przepisach**. Stosowanie leków w terapii innej niż określona w procesie autoryzacji rynkowej, określa się mianem zastosowania pozarejestryjnego, czyli w sposób niezatwierdzony przez organ upoważniony do rejestracji leku (...). **O zastosowaniu pozarejestryjnym można mówić,**

gdym lek nie jest stosowany według warunków określonych w dołączonej w opakowaniu informacji o produkcie lub w informacji dla pacjenta (por. M. Kapko, *Komentarz do art. 45 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry*, w: E. Zielińska (red.), E. Barcikowska-Szydło, M. Kapko, K. Majcher, W. Preiss, K. Sakowski, *Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry. Komentarz, ABC 2008*).

W literaturze wymienia się cztery przypadki stosowania leków poza ściśle zarejestrowanymi wskazaniami, do których należą:

1. **stosowanie produktu leczniczego w sposób lub z użyciem drogi podania niewymienionej w Charakterystyce Produktu Leczniczego;**
2. stosowanie leku zgodnie z zarejestrowanym wskazaniem u pacjentów, dla których nie zostało ustalone dawkowanie;
3. stosowanie leku we wskazaniu, które nie zostały wymienione w Charakterystyce Produktu Leczniczego, ale co do którego istnieją rzetelne dane potwierdzające jego bezpieczeństwo i skuteczność;
4. stosowanie leku w nowym wskazaniu, które nie zostało do tej pory udowodnione, ale co do którego istnieją naukowe podstawy pozwalające oczekiwać, iż będzie ono skuteczne i bezpieczne (por. A. Masetbas, A. Członkowski, *Stosowanie produktów leczniczych poza wskazaniami rejestracyjnymi*, w: *Przewodnik lekarza 2008*, s. 81-87).

Pielęgniarka i położna wykonują zlecenia lekarskie zapisane w dokumentacji medycznej. Natomiast w przypadku uzasadnionych wątpliwości pielęgniarka i położna mają prawo domagać się od lekarza, który wydał zlecenie, aby uzasadnił potrzebę jego wykonania (art. 15 ust. 1 i 3 u.z.p.p.), oraz powstrzymać

się – po uprzednim powiadomieniu na piśmie przełożonego lub osoby zlecającej – od wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jej sumieniem lub z zakresem posiadanych kwalifikacji, chyba że zachodzą okoliczności wymienione w art. 12 ust. 1 u.z.p.p. (art. 12 ust. 2 u.z.p.p.).

Pielęgniarka, jeśli nie zachodzi przypadek określony w art. 12 ust. 1 u.z.p.p.:

a) **niemają prawa odmówić udzielenia świadczenia, zobowiązana jest bowiem do wykonywania zleceń lekarskich odnotowanych w dokumentacji medycznej**, może odmówić wykonania zlecenia lekarskiego wyłącznie w przypadkach

wyjątkowych, uzasadniając odmowę na piśmie;

b) może powstrzymać się od wykonania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z jej sumieniem lub kwalifikacjami, z zachowaniem zasad określonych w art. 12 u.z.p.p.

Zasadnym jest aby przed podaniem leku inną drogą niż jest określona w ChPL, pacjent został poinformowany o braku rejestracji zleconej drogi podania leku oraz o możliwości wystąpieniu powikłań. Po udzieleniu szczegółowych informacji pacjent wyraża świadomą zgodę wg niżej podanego wzoru.

Pacjent/przedstawiciel ustawowy pacjenta wyraził zgodę na podanie leku o nazwie ..... zgodnie ze zleceniem lekarskim .....

Pacjenta poinformowano o tym, że w związku z brakiem rejestracji/zmianą drogi podania, mogą wystąpić następstwa i powikłania, których nie można było przewidzieć w momencie rozpoczęcia leczenia.

Przed wyrażeniem zgody pacjent miał możliwość zadawania pytań dotyczących proponowanej terapii. Pacjent/ przedstawiciel ustawowy pacjenta oświadczył, że zapoznał się z powyższym tekstem i wyraża świadomą zgodę na wdrożenie terapii „off-label”

.....
Data i podpis pielęgniarki

.....
Data i podpis
Pacjenta/przedstawiciela ustawowego
pacjenta

Przynależność do Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie to:

Bezpłatna Platforma szkoleniowa OIA

Dostęp do darmowej platformy z
materiałami naukowymi –
szkolenia.oia.waw.pl

Prowadzenie doskonalenia zawodowego

- szkolenia webinarowe i informacje o szkoleniach stacjonarnych
- Stały dostęp do materiałów wideo ze szkoleń w Strefie farmaceuty oraz na kanale YouTube

Pamiętaj!

- cykl szkoleniowy trwa 5 lat, w którym należy uzyskać 100 pkt w tym co najmniej 50 pkt za kursy zakończone testem sprawdzającym wiedzę

Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej

dotyczy wykonywanej pracy zawodowej

Przynależność do Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie to:

Bezpłatny dostęp do Portalu **Recepta.pro**

wykaz recept wystawianych przez
farmaceutów pro auctore i pro familia

Cykliczne comiesięczne spotkania grup zawodowych

zebrania kierowników aptek ogólnodostępnych,
farmaceutów szpitalnych, farmaceutów
pracujących w hurtowniach farmaceutycznych

Porady prawne **Lex Secure**

całodobowa usługa porad prawnych,
za wyjątkiem obszaru podatków

Konsultacje

- farmaceutyczne pod adresem
pytania@oia.waw.pl,
- konsultacje prawnika izby
- konsultacjedoradcy podatkowego

Przynależność do Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie to:

Wsparcie

Procedury apteczne dla aptek zgodnie z
wymogami ustawy Prawo Farmaceutyczne
Aktualne akty prawne

Bieżące informacje o zmianach przepisów rynku farmaceutycznego

Możliwość szybkiego opłacenia składek

bezpośrednio ze Strefy Farmaceuty – za
pomocą Blik lub przelewu tradycyjnego

Z żałobnej karty

Ś. † P. Leokadia Rózik

Z głębokim żalem i smutkiem informujemy o śmierci Ś.P. Pani mgr farm. Leokadii Rózik - współzałożycielki reaktywowanego Samorządu Aptekarskiego, wieloletniego właściciela i kierownika pierwszej prywatnej apteki ogólnodostępnej w Warszawie – po transformacji ustrojowej.

Ś. † P. Julia Petniak (del. radomska)

Z głębokim żalem i smutkiem informujemy o śmierci Ś.P. mgr farm. Julii Petniak Wyrazy głębokiego współczucia Rodzinie oraz znajomym składa Okręgowa Rada Aptekarska w Warszawie oraz pracownicy Biura Izby. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w sobotę 7.05.2022 r. od godz. 9.00 w Kościele Matki Bożej Częstochowskiej przy ul. Wernera 57.

Biuro Izby w Warszawie

www.oia.waw.pl

e-mail: biuro@oia.waw.pl

adres: ul. Żeromskiego 77 (lok. 6, 4 piętro), 01-882 Warszawa

tel. (+48) 22 635 45 54, (+48) 22 831 38 58

fax 22 635 27 72

Biuro Izby w Warszawie czynne od:

poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 15.00; w czwartki w godz. 9.00 – 17.00

Biuro Delegatury w Radomiu

email: oia.radom@poczta.fm

ul. Kilińskiego 15/17, 26-610 Radom

tel./fax 48 363 54 47; tel. kom. 785 665 516

Biuro Izby w Radomiu czynne od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 15.00

Prezydium Okręgowej Izby Aptekarskiej w Warszawie VIII kadencji:

Prezes – mgr farm. Marian Witkowski / prezes@oia.waw.pl

Zastępca Prezesa – mgr farm. Ewa Steckiewicz Bartnicka / ewa.steckiewicz-bartnicka@oia.waw.pl

Zastępca Prezesa – mgr farm. Dorota Smółkowska / dorota.smolkowska@oia.waw.pl

Zastępca Prezesa – dr n. farm. Jerzy Żabiński / jerzy.zabinski@oia.waw.pl

Sekretarz – mgr farm. Jakub Dorociak / jakub.dorociak@oia.waw.pl

Sekretarz – mgr farm. Wojciech Szkopański / wojciech.szkopanski@oia.waw.pl

Skarbnik – mgr farm. Emilia Gąsińska / skarbnik@oia.waw.pl

Dyżury konsultantów – ul. Stefana Żeromskiego 77/6, 01-882 Warszawa

Konsultant ds. farmaceutycznych

mgr farm. Marian Witkowski / pytania@oia.waw.pl

Radca Prawny

mec. Sylwester Majewski – czwartki 13.00 – 16.30 / prawnik@oia.waw.pl / 785 665 513

Kontakt z biurem izby

Aneta Starczewska	785 665 512	ksiegowosc@oia.waw.pl
Anna Skotek	785 665 514	anna.skotek@oia.waw.pl
Klaudiusz Kulak	785 665 515	klaudiusz.kulak@oia.waw.pl
Elżbieta Nowakowska	785 665 516	oia.radom@poczta.fm
Bożena Olech	785 665 517	bozena.olech@oia.waw.pl
Inna Biła (sekretariat)	785 665 518	sekretariat@oia.waw.pl
Jolanta Komorowska	785 665 519	jolanta.komorowska@oia.waw.pl
Joanna Pietrzyk	785 665 510	joanna.pietrzyk@oia.waw.pl

Konto bankowe:

Bank Pekao S.A. XI Oddział w Warszawie

21 1240 1138 1111 0000 0209 2153

Dołącz do świata zdrowia i dobrych emocji.

Wybierz swoją kartę FitProfit lub FitSport
i zacznij korzystać z tysięcy obiektów
sportowo-rekreacyjnych w całej Polsce!

Twoja karta **FitProfit**:

- Nielimitowana ilość wejść do różnych obiektów jednego dnia
- Brak dopłat w około 3500 obiektów w całej Polsce
- Ponad 40 różnorodnych aktywności sportowych do wyboru
- Możliwość przyłączenia osoby towarzyszącej i dzieci
- Ponad 1200 rabatów na produkty i usługi
- Trening w każdej chwili i miejscu, dzięki Strefie VanityStyle

Twoja karta **FitSport**:

- 8 wejść do obiektów w miesiącu
- Brak dopłat w około 2200 obiektów w całej Polsce
- 35 różnorodnych aktywności do wyboru
- Możliwość przyłączenia osoby towarzyszącej i dzieci
- Trening w każdej chwili i miejscu, dzięki Strefie VanityStyle

Korzystaj ze Strefy VanityStyle:

*Dostęp do platformy online aktywny jest z kartą FitProfit lub FitSport.
Aktywacja możliwa jest w przypadku kart dla Pracownika i Os. Towarzyszącej.

- Stały dostęp. Korzystasz jak chcesz i gdzie chcesz
- Wyzwania samorozwojowe i redukujące stres
- Dostęp do biblioteki filmów treningowych
- Porady ekspertów.
- Artykuły i video na temat zdrowego stylu życia

Sprawdź dostępne obiekty na:

www.fitprofit.pl
www.kartafitsport.pl

Szczegóły programu u Opiekuna.

Skontaktuj się z Opiekunem Programu sportowo-rekreacyjnego i dowiedz się jak możesz do niego przystąpić.

Szczegóły dot. programu są dostępne w Strefie farmaceuty